

Közös akarattal

A Magyar Népfőiskolai Társaság 2011. december 1-én tartotta meg azt a népfőiskolai törvénykezéssel foglalkozó szakmai tanácskozását, amelyről a mostani lapszámunkban tájékoztatást nyújtunk.

A bevezetőben közzé tesszük a tanácskozást megnyitó gondolatokat, majd rangos-neves előadóink hozzászólásának „esszenciáját” – tekintettel arra, hogy a terjedelmi korlátok nem teszik lehetővé az elhangzottak teljes körű közlését. Szeretnénk azonban jelezni, hogy a tanácskozás minden előadása és hozzászólása rögzítésre került, így azok kérésre bárhol hozzáférhetők, illetve a következő oldalon közölt beszámolókkal egybe vethetők.

Ugyancsak közzé tesszük az előadások után azt a felhívást, ami a tanácskozásra készült, figyelmébe ajánlva a törvényalkotóknak.

(Szerk.)

Mindenki felelős önmagáért, képességei és lehetőségei szerint köteles az állami és közösségi feladatok ellátásához hozzájárulni

Magyarország új alaptörvénye

Tisztelt Megjelentek, Kedves Barátaim!

A Szakmai Műhelymunkát, műhelybeszélgetést szervező Magyar Népfőiskolai Társaság Magyarország új alaptörvényéből választotta a műhelymunka mottóját:

„Mindenki felelős önmagáért, képességei és lehetőségei szerint köteles az állami és közösségi feladatok ellátásához hozzájárulni”

A mottó választása nem véletlen.

Biztos vagyok benne, hogy mi, akik ebben a teremben jelen vagyunk, többségében a népfőiskolai munka iránti elhivatottságból fogadtuk el a meghívást. Elmondható, hogy az elmúlt, legalább két évtizedben egyéni felelősségünk és legjobb képességeink kiaknázásával, szakmaiságunk fejlesztésével, hitelességünk megőrzésével folyamatosan részt vettünk a népfőiskolai mozgalom újjászervezésében, sokszínűségének és sokszektorúságának fejlesztésében. Ezt bizonyítják az évente közreadott közhasznúsági jelentések, beszámolók, hazai és nemzetközi pályázatok szakmai értékelései, valamint azok a kutatási eredmények, amelyet a különböző szervezetek, és azok szakemberei végeztek állami megbízásra vagy saját kezdeményezésre.

A népfőiskolai mozgalom kiteljesedett, de mégsem tudott a mindenkori döntéshozók számára partner lenni a nem formális tanulás, művelődés támogatási formájának előkészítésénél, annak megítélésénél.

Az önszerveződő közösségek népfőiskolai keretek között végzett tevékenységei – amíg módjukban állt a különböző források kihasználása –, a helyi társadalom számára hiánypótló szerepet töltek be, s töltenek be ma is.

A lehetőségek azonban folyamatosan beszűkültek.

1. Forráshiány

A rendszerváltozás utáni kormány kormányprogramjába illesztette a népfőiskolák működésének támogatását, mozgalom jellegét támogatva különböző pályázati források biztosításával. Jól emlékszünk erre az igazán pezsgő, az állampolgári kezdeményezésekben gazdag időszakra, a helyi népfőiskolai közösségek sokszínű tevékenységére. Az intézményesülést sürgettük, a politikai szándék azonban elmaradt, pedig az akkor még meglévő, felszabadult egykori pártingatlanokból létre lehetett volna hozni skandináv mintára a népfőiskolai intézményrendszer hálózatát. A kezdeti években a kapott támogatás mértéke – ha nem is volt szinkronban a végzett munka eredményével pl. a Magyar Népfőiskolai Társaság esetében –, biztosította a helyi népfőiskolai közösségek rendszeres

működését, s a további forrásszerzéshez ösztönzést nyújtott. Ebben az időben jött létre az alapítványi fenntartású Lakitelek Népfőiskola is, amely a mai napig megőrizte a folyamatos működését.

2. A felnőttek tanuláshoz való hozzáférésének lehetősége beszűkült

A nem formális tanulás, művelődés és az informális úton szerzett tudás szinterei, ezek elismerése nem vált gyakorlattá.

A kulturális javakról szóló törvény (1997) említést tesz a népfőiskolákról, mint a művelődés lehetséges szintereiről, azonban a helyi önkormányzati fenntartású közművelődési intézmények és a működő népfőiskolák feladatmegosztásában nem történik változás, nem jönnek létre közművelődési megállapodások, felnőttképzési feladatok átvállalására közművelődési intézmények és népfőiskolák között.

A felnőttképzési törvény (2001) a forráshoz jutás lehetőségeit elsősorban az akkreditált intézmények számára biztosítja, amelynek megszerzése sok civil szervezet számára többszörös, elsősorban anyagi nehézséget okoz, így az állami és EU forrásból támogatható felnőttképzés lehetősége itt is leszűkül, és csupán néhány népfőiskola volt képes az akkreditációs eljárásón átadni, s ezzel felnőttképzési tevékenységet (képzést és szolgáltatást) vállalni. Nemzetközi tanulmányutak során tapasztaltuk, többen a jelenlévők közül, hogy azokban az országokban ahol a népfőiskolákat kiemelt intézményként kezelik, működésüket törvény biztosítja, magas a felnőttkori tanulók aránya pl. az észak-európai régió országai: kiemelten Svédország, Norvégia, Finnország, Dánia, vagy a német nyelvterület országai. A magyar felnőtt lakosságnak szüksége lenne a nem-formális úton szerzett tudásra! A népfőiskolák eddig is bizonyítottan jó részvételi aránnyal tudták értelmesebb célokért megszólítani a helyi, elsősorban a kistelepüléseken élő, sok esetben hátrányos helyzetben lévő lakosságot. Az MNT 2 éve lezárult kutatása a tanulás sokféleségéről egyértelműen alátámasztja a felnőttek igényét a hiteles képzési - tájékoztatói rendszer működtetésére, az információ iránti igényükre, a közösségi művelődés lehetőségének bővítésére.

3. Az önszerveződő, helyi közösségek érdekérvényesítő szerepe nem, vagy csak kevés esetben mutatkozik meg a helyi társadalomban. Erre fel kell készíteni az állampolgárokat. Az állampolgári ismeretek, a nemzeti öntudat erősítése mindig is feladata volt a népfőiskoláknak, a teljes személyiségre irányuló felnőttképzési módszerek mellett.

4. Az élethosszig tartó tanulás magyarországi stratégiájának megvalósítása a nem formális felnőttképzési szinterek, így a népfőiskolák nélkül nem biztosítható.

Ehhez jogszabályi környezettel szabályozott lehetőségeket kell garantálni, ami tervezhetővé teszi a felnőttek e keretek közötti művelődését, tanulását, szabályozza a működés rendjét, a normatív támogatás mértékét, az önkormányzati és az állami támogatás mértékét (lásd a német, finn népfőiskolai törvényi szabályozást).

Együttgondolkodás, együttműködés a különböző népfőiskolai szervezetek, egyesületek között! Ez a mai szakmai tanácskozás célja, a közös fellépés, érdekérvényesítés a népfőiskolai munka jövőjének érdekében.

Lehetőségek nélkül erőnk véges, hitünk alábbhagyott, s az eddigi eredményeink a porba hullnak. Tenni kell, s közös akarattal érvényesíteni elképzelésünket a népfőiskolai törvény megszületése érdekében.

Balatonbozsokon, szülőföldjén 10 évesen találkozott először a népfőiskola fogalmával, ahol a faluból Kovács Karcit, a 20 éves legényt elhívták a Bodajki Népfőiskolára. Onnan visszatérve egy erős egyéniségként, telve tenni akarással, új értékírányt hozva átalakította a falu kulturális életét.

Érdemes visszapillantani a 80'-as évekre, amikor a népfőiskola újabb társadalmi szerep-megerősítésre készült. Az 1945 utáni bolsevizálás korszakában eltörölték a népfőiskolát, mert útjában volt a parancsuralmi rendszernek – és az egyházak korlátozása is sújtotta a népfőiskolát.

A 80'-as évek azonban általános változást hoztak, aminek oka az olajárrobbanás következtében kialakult válság volt, és Kádár jóléti politikája nehezen volt tovább folytatható. A hitelfelvétel időszeke következett a kormány számára és az 1982-es tervről Pozsgay kimondta, hogy hazugságra épül és nincs eszköz, amivel megvalósítható volna. Nyilvánosan elhangzott véleményének következtében távoznia kellett a kormányból és ekkor lett a Hazafias Népfront vezetője. A Népfront akkoriban nagy közjogi szereppel volt törvényi szinten felruházva, amit Pozsgay nagyon komolyan vett, és ki is használta a közjogi lehetőségeket.

A népfőiskola gondolata összefüggött a civil társadalom szövetének újrafűzésével. A Népfront 1983-tól helyett adott több civil kezdeményezésnek, így az olvasómoz-

galmaknak, a falu-város mozgalomnak és itt bukkan fel a népfőiskola is. Az 1976-os közművelődési törvénnyel a művelődési házak az érdeklődés középpontjába kerülnek, olyan buzgalommal, hogy kétszeresen túlteljesítették a közművelődési tervet. Ekkor volt lehetőség a népfőiskolák felidézésére is, valamint az egyházakkal való viszony rendezésére.

A népfőiskolák felelevenítéséhez köti Újszászy Kálmán, Bíró Zoltán és Sz. Tóth János nevét és egyik első jelentős eseménynek tartja a CSILI-ben tartott 1985-ös nagygyűlést.

A 80'-as évek végére széleskörűvé vált a mozgalom a népfőiskolák támogatására,

Cserép László (főosztályvezető, NEFMI, Közművelődési Főosztály)

„A hagyományt felejtettük

Nemrégiben kinevezett főosztályvezetőként tíz hónap benyomásainak talaján állva mondtam el meglátásait.

A közművelődés másfél éven keresz-

lehet nem figyelembe venni az új törvényalkotásban.

Mindenek előtt azonban szükséges az elméleti megalapozás, a mai közművelődés – meghatározás viszonylag szűk területre korlá-

védhető és jogos megállapítást tett közzé. A készülő Németh László közművelődési programról már most elmondható, hogy nyolc alappillérből fog állni és ebből 3-4 bizonyosan érinti a népfőiskolákat – így a határon túli kérdésekben is, valamint a kulturális turizmus, a vidék- és közösségfejlesztés területén is. Ezekhez várja a további

javaslatokat, de várja a közművelődés általános rendszerét illetően is a véleményeket.

A főosztály 2012-es első félévi munkatervében szerepel a CXL-es törvény módosítása is, ebben a jogalkotási folyamatban jó lenne megmutatni a szakma erejét, mint ahogy azt is, hogy hogyan tud a népfőiskola a beteg társadalom „szövetén” segíteni.

ető egyetemi tanár, ÁJK Alkotmányjogi Tanszék)

kezdeményezés intézménye a régi alkotmányban.

Politikai-társadalmi szempontból azonban igen, lehetséges a kezdeményezés civil szervezet részéről, az országgyűlési képviselők megnyerésén keresztül.

A 2010. évi CXXX-as, a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételről szóló törvény biztosít bizonyos lehetőségeket, így két fajta konzultációs módot rögzít: az általános egyeztetést (honlap) és a közvetlen egyeztetést, amikor a felelős

ményünk nélkül ne lehessen hatályos törvényt létrehozni.

A törvényt azonban sok kritika érte már amiatt, hogy kimondja: sürgős esetben a társadalmi egyeztetés kihagyható.

A népfőiskola, mint intézmény ma már el kell jusson arra szintre, hogy törvényben nevesítik, ami garanciákat biztosítva leírja működését, nevesíti feladatait.

A népfőiskolai kezdeményezés esetén azonban felmerül a kérdés, hogy egyáltalán vannak-e ma barátai a kultúrának a

A Magyar Népfőiskolai Társaság, jelentős ösztönzést kapva Réthelyi Miklós miniszter úr népfőiskolákról szóló nyilvános állásfoglalásától is, egy fórum összehívását kezdeményezte, amely az 1997-es CXL közművelődési törvény megváltoztatása keretében, új jogszabály megalkotásához kíván hozzájárulni, s ebbe bevonják a népfőiskolákat is. Régi adósságát törleszti a nemzet-kormány, hiszen több mint 20 éve a teljes működési bizonytalanság jellemzi ennek a magyar művelődéstörténeti hagyományokban és a mai európai gyakorlatban is jelentős szerepet játszó intézménynek a működését.

Az MTI közlemény szerint „A miniszter úgy fogalmazott: a népfőiskolai mozgalom a hit, a haza, a haladás eszméire épül, elkötelezett hazafiakat akart és akar nevelni. Az 1936-ban indított mozgalmat 1948-ban a kommunista hatalom egyetlen tollvonással megszüntette, a diktatúra ideológusai szerint túlzottan magyar és hazafias eszméket hirdetett – tette hozzá. Réthelyi Miklós elmondta: Nyugat-Európa több országában törvény szabályozza és biztosítja a népfőiskolai munkát, Magyarországon ez azonban még hiányzik. Törvényi szinten csupán a népfőiskola fogalma van meghatározva, a törvény átdolgozása napirenden szerepel – tette hozzá, megjegyezve: az ügyet sürgeti, hogy az új önkormányzati törvény megjelenése után a szaktörvényekben tovább kell rendezni a múzeumok, a könyvtárak, a közművelődési intézmények jövőjét.”

A fórumra a Társaság meghívott valamennyi működő népfőiskolai szervezetet, illetve szövetséget.

Ma is talány, hogy miközben Németország, Ausztria, Svájc és a legfejlettebb északi országok, valamint az ún. Benelux csoport és más országokban is jelentős a népfőiskolai intézményrendszer, amely ezen országok gazdaság- demokrácia- szintje fejlettségének egyik létrehozója, elősegítője, addig Magyarországon a két világháború közötti időszakot leszámítva, az esetleges

kísérleteken kívül sem a kulturális elit, sem a politikai osztály a magyar népfőiskola rendszer újjászervezésével komolyan nem foglalkozott. Mindezt nem lehet csak a létező szocializmus intézményi álláspontjait védőkre fogni, merthogy a népfőiskolákkal tevékenyen együttműködő szervezetek is a közművelődésből kerültek és kerülnek ki.

Sok együttes tényező hatása mellett a fő okot abban látjuk, hogy a legszélesebb társadalmi csoportoknak, az ún. „népi társadalomnak” rendkívül alacsony az érdekérvényesítő képessége. Belátható, hogy hazánk igen nagy bajba került az elmúlt évtizedben, s innen csak együttesen, de leginkább a népi társadalom közreműködésével lehet kimenekíteni. Mai fő bajaink egyike az is, hogy nem létezik egy érdekartikulációra és érvényesítésre képes „kiművelt főkből” álló középosztály és népi társadalom, márpedig tudjuk Móricz Zsigmondtól, hogy: „Jobb polgárt, jobb hazafit, s jobb embert nevelni, a népfőiskola célja”.

Méltánytalan, hogy miközben Magyarország megújul – nem újulnak meg az alkalmazott módszerek az egyenrangúság, a tárgyilagosság, a tisztességes eljáráshoz való jog, a transzparencia és az együttműködés terén. A fejlett államokban a politikai pártokhoz kötődő népfőiskoláknak is van létjogosultsága, sőt közszolgálati feladatok ellátása esetén ugyanazon jogok és kötelezettségek illetik meg, mint a párthoz közvetlenül nem kötődő közhasznú szervezeteket, de tilos a kirekesztés, az egyenlő elbánáshoz való jog semmibevétele. A fórum résztvevőinek meggyőződése, hogy a közösségi művelődés intézményeknek nem intézményi létük jogán, vagy kapcsolat rendszerén, hanem feladatvállalásuk és teljesítményük alapján legyen lehetőségük arra, hogy köztámogatásban részesüljenek.

Melyek a legfontosabb területek ahol a gyors és sikeres előrelépésben a népfőiskolák közre működhetnek s a jelenlegi gazdasági-társadalmi feladatok megvalósításában, s a tengelyig sárba süllyedt ország szekeré-

olát a Németh László Tervhez

tem célját megfogalmazni,
s művelődés világszintre emelése volt...”

Németh László

Belépés ➤

meg is szűnt. Most, a 80-as évek közepe körüli nosztalgiait kerülve, belenéztem újra a kötetbe, s a még mélyebb érintettség árama öntötte el a szívemet, merthogy előjött, hogy az eltelt, a több mint negyedszázad alatt milyen mértékben inspiráltak Németh gondolatai, javaslatai, még ha nem is tudatosultak bennünk, népfőiskolásokban. Most a remény tölt el, hogy talán 60-80 évvel később még van esély magyarként a világszínvonal fénylő csillagára fordítani a tekintetünket, s abban munkálkodni is.

Az élethosszig tartó tanulás modern hirdetője

Ahogy akkoriban, most is az író népfőiskolákkal és felnőttoktatással foglalkozó gondolatait akartam a legjobban megismerni. Nemcsak saját szakmai érdeklődésből, mely kezdődött onnan, hogy mint veszprémi diák kötelező színházi diák bérletünk volt a Lovassy Gimnáziumban, a Petőfi Színházba, ahol Németh

makro társadalmi igényű oktatáspolitikai stratégiaként. Inkább önkéntes nemzeti jövőbelátó volt ő, akinek a figyelmét lelkileg a nagyközösségre gondolva a kisközösség, és az egyén horizontja ragadta meg. Foglalkozott egyaránt az általános iskola, a középiskola, az egyetem és a felnőttoktatás kérdéseivel. Ezek ma az élethosszig tartó tanulás pillérei. Nyilván saját tanári gyakorlata alapján a legtöbbit a középiskolára összpontosított. Azért nevezhetjük őt az élethosszig tartó tanulás mai, európai uniós gondolatiránya egyik első hírnökének, mert bármelyik oktatás típusal foglalkozva érvényeset mondott a többire vonatkozóan is. S egyáltalán, a változtatás és szemléletváltás átfogóbb íve kötötte le, s abban mondott, ajánlott máig maradandót, nemzeti- és világszínvonalat egyszerre. Egy másik fontos szempontból is az élethosszig tartó tanulás programját fejtette ki, amennyiben az „osztálytalan társadalom” s az értelmiség mibenléte nála a tanulás és a műveltség magas szintre emelését jelentette. Ezt az osztálytalan

olytatja: „A parasztság a szikla, amelyen mindennek állnia kell. Közben a szikla olvadt, s minden akart lenni, csak szikla nem. Az igazság az, hogy a nagy medence, amelyből az egész nemzet eredt, valóban a parasztság. A delta azonban, amely felé az egész nemzet tart: az értelmiség”

Sorskérdésekről
„harangozni” kevés

Az önképzőkörök feladatairól szóló írásban² is rávilágít az egyik – szerintem bennünket máig gúzsba kötő – strukturális, társadalmi akadályra, a modern középosztály létének a hiányára, megteremtésének szükségességére. Ez nem születhetett meg pillanatok alatt, és sem az elmúlt 20 évben, de 2010 óta is még mindig csekélyke a tartós növekedésének az esélye. Reméljük, bővülni fog ez a lehetőség. „Nagy ember nem az lesz, aki nagy ember akar lenni, hanem aki nagy dolgokra tudja áldozni magát” írja. Majd később néhány sorral: „Kicsiny önző korokban ugyanis mindenki külön csörtet, és külön akar nagy ember lenni, nagy közösségi korokban azonban mindenki ugyanazokkal a feladatokkal küzd, csak más oldalukkal.”

„A magyar élet máris tele van félművelt emberekkel, akik hallottak valamit sorskérdésekről harangozni, s most kritikátlan harsogással toboroznak maguk köré közvéleményt önző céljaikhoz... A történelem azonban a fejünkre nőtt, s együtt csinál az egész Európának jövődőt. Sokkal kevesebb lesz, amit választhatunk, és sokkal több, amit készen kapunk” Ezek a mondatok 1941-ben íródtak, és máig megállják a helyüket. Keserűséggel kell leszögeznünk, hogy akkor is és most is a fél úri, félművelt, fél polgári és gyenge erejű középosztály a legfőbb akadály a

„... nem volt meg a magyar érdekekben összeforrt és kiforrt népi középosztályi elit. A parasztkollégiumok nem végezték el ezt a politikamentes munkát, amely nél-

kül minden politika csak árvíz, a családás iszapjával jövő”

Süketségben lődörgő elit

Közéletünknek, művelődésünknek súlyos évtizedek tévútjait kellett volna helyreigazítania, kimosni a szocialista időszak tudatából megmaradtakat, s látható, hogy az 1990 után születettek is milyen mélyről szívták magukba szinte anyatejként a szocializmus idejéből maradt családi mintákat. De a korábbi régműltből is, mint a parlafű, úgy támad újra és újra a készülő „Kert-Magyarország” ligeteiben az üres nemzeti szőlőterengere. Miért olyan nagy baj ez? Mert „A szónak, hogy terjedhessen, levegőre van szüksége.

¹ Forrásként főként az idézett Németh László Művelődéspolitikai írások, Múzsák Közművelődési Kiadó, Budapest, 1997. László A minőség forradalma - kisebbségben I-II Politikai és irodalmi

tanulmányok, beszédek, vitairatok, 1997 köteteket használtam, így egy-egy idézethez külön

² A fogalomhasználatról. Önképzőkör alatt a mostani északi „tanulmányi köröket” mint a népi

fotók: www.nemethiaszlo.eu/kepek.html

divatban – ismeret, készség, attitűd együttesében – talán nem, hogy a legutóbbi elem a legfontosabb. Az OECD drága kutatások alapján jutott ugyanerre a következtetésre a 90-es évek közepén, végén. Persze az OECD szakértők megállapításait nem a jó tanárok, és művelődésszervezők, hanem a profit-sikeres gyáriparosok alkalmazzák, és persze a saját műveltség szintjük szerint.

Tudásunk és magatartásunk egyet jelent

1934-ben írta: „mi is hát a műveltség? Én azt tartom nem tudás, hanem szenvedély. Az ismeret belepi az agyat, mint homok vagy korom, hogy mennyire lepi be, attól függ, hogy pályaudvar mellett laksz, vagy messze tőle. Az ismeret akkor lesz csak élet, ha a tájékozódás, az önalakítás szenvedélye nyúl ki érte, s tudásunk és magatartásunk egyet jelent. A népművelésnek nem lehet az a célja, hogy a népbe bizonyos ismereteket beleverjen, hanem hogy ezt a szenvedélyt a tömegek legkiválóbbjaiból kiváltsa, s a silányak közt legalább tiszteltté tegye. Az önalakításnak ez a szenvedélye, homályosan, megtévesztetten ott szorong ma a népben.” Mi a népfőiskolai gyakorlatból tudjuk több mint két évtizede, mit jelent ez a kisközösségi és személyes önalakítási szenvedély. Ez az a legfontosabb és legbensőbb energia felhalmozás, amely nélkül a szakképzés semmire sem tud menni alanyával, amit pusztán tárgynak tekint. Németh itt lényeglátóan fogalmazta meg a népfőiskolák sajátosságait.

Próbáljuk meg Németh László téziseit a

majmolók lennénk, hanem mert érdekünk, hogy a magyarság világszínvonalra tegyen szert. A világban való tájékozódás fontosságáról eszmélkedve írja „A magyar rádió feladataiban” – ahol két hazáról beszél, az országról és arról, amit Vörösmarty a népek hazájának, a nagyvilágnak nevezett.

„Új korok fölemelnek és letörnek népeket...Mi magyarok sajnos ebben az időbeli hazában éppolyan tájékozatlanok vagyunk, mint a földiben, egy-két nemzedékkel jártunk Európa nyomában, s amikéért legnagyobb tehetségeink fölázdozták magukat, mint Ady írta, másutt többnyire „megunt ócskaság” volt már.” Valóban senki nem különb nálunk, de a nemzeti önérték duzzadása önmagában még nem védjegy semmi ellen.

Alapkészségek, írní-olvasni és számolni tudás

Jeles drámaírónk lényeges fejtegetésekbe bocsátkozott, milyen legyen a 45 utáni új elemi iskola. Németh 1946-ban írta Jelenlétében a miniszternek: „A parasztság iskoláztatását kétféleképpen támogatjuk, vagy az ő útjukat egyengetjük a városba, (értsd jobb közlekedés) vagy a középiskola útját a falvakba.” Emellett a dolgozók iskoláinak falvakba való levitelét tekintette a legfontosabbnak. A kistelepülések népfőiskolai szerveződései a legmegfelelőbb formák ehhez – ő, mint megbízott népfőiskola szakfelügyelő vélhetően jól tudta –, s ma is azok, mint ahogy a két világháború között voltak.

fejlett országokban. Magyarország az utolsó csoportban foglal helyet, vagyis a felnőttek 75% körüli aránya nem felel meg az elvárt követelményeknek. A 2011-es EU magyar elnökség alatt rendezett felnőttoktatási konferencia is az alacsony iskolázottságuk oktatásának fontosságát tette első helyre. Ez a gondolat irány a mai szakirodalmi terminusokban úgy jut kifejezésre, hogy törekedni kell a felnőttképzés, művelődés hozzáférhetőségének megteremtésére

A jelenlegi intézményrendszer és kínálat a magasabb képzettségűek és az amúgy is aktívan tanulók, művelődők számára „hozzáférhető” elsősorban. A művelődési házi statisztikák pld. a látogatók millióiról beszélnek. Csak azt nem tudom, kiket akarnak elkápráztatni ezzel?. Azt nem próbálják meg, hogy a „tükröm, tükröm mondd meg nekem ki a legszebb... - alapon tényleg belenézzenek a társadalmi háttérbe is, s megállapítsák például – mint egy két szerény kutatás – hogy az utóbbi egy évtized alatt az ifjúsági réteg elmaradt az intézménylátogatók köréből. Persze ha ugyanaz a Mariska néni 50-szer bemegy – ami fontos – az már ötven látogató. De ennek mi a tartalma – majdnem semmi.

Az intézményrendszer strukturális továbbfejlesztése nélkül a képzettségi különbségek tovább nőnek, a helyi társadalom és az egyén elérése decentralizálást és struktúraváltást igényel. Formában, módszerben, szemléletben. Németh László ekképp indokolta a tömegműveltség emelésének fontosságát a Tanügy rendezésében (1945): „Az emberek műveltsége a mi korunkban jobban össze van láncolva, mint régen: az egyéni műveltség belevész a

A tanuló társadalomban nélkülözhetetlen az olyan új készségek helyzete, mint: informatikai készségek, idegen nyelvismeret, műszaki kultúra, vállalkozói és szociális készségek – így szól az Unió egy másik prioritást élvező célkitűzése.

Persze ezek a fogalmak sem a II. világháború előtt, sem utána nem vetődtek még föl így. De az igen – például Németh Lászlónál, az enciklopédikus műveltségű drámaíró, orvosnál és tanárnál, hogy meg kell teremteni a „tantárgyak testvériségét”. Ami ugyanazt üzeni, amit ma visszhangoznak. Németh László módszertani elgondolásai legkonkrétabban a középiskolára, kritikailag pedig az egyetemi oktatásra vonatkoztak. Lényegében ezeket alkalmazta a népfőiskolák és a felnőttoktatás, a közösségi művelődés megtervezése során is. A középiskolai tantárgy összevonás igen korszerű elképzelése volt, ami a természettudományok és humán műveltség harmóniáját, egységét, és a „tantárgyi bürokrácia” letörését, az élet és tanulás egymáshoz közelítését jelentette. Ez a népfőiskola előnye a formális oktatással és a merev intézményrendszerrel szemben. Az idegen nyelveken kívül három nagy tantárgycsoportot alakított ki: történelem, természettudomány, matematika és alkalmazásai. Hosszú tanulmányá fejlesztett Marx Györgyhöz írt levelében (1963) kritikai görcső alá vette még azt is, hogy a természettudományokon belül milyen megosztottság és elkülönültség vált uralkodóvá. Aki ma a 21. századi világ élvonalbeli tudományos kutatási fejlődését figyelni tudja, milyen korai, nagyfenyű

fogadó képessége nem a négyzetméterek hiányában, hanem a gondolat és leleményesség nélküliségben eredeztethető. Tisztelet a kivételek sokaságának. A steril ünnepélyesség, mint a szocializmusban – ahol „kultúra és művelődés rendszerlegitimáló” hite volt az alátámasztás –, ma már nem érvényes. Mára is megmaradt tévhitként valami ebből az ideológiából, csak már nem kell idézni a párthatározatokat. Mára kiesett a memóriából a társadalmi és gazdasági feladatokhoz kötődés pontos szakmai elkötelezettsége. Minden erő a meglévő intézményrendszer pozícióinak megvédésére összpontosul. Ebben aztán van még osztályharc. *A közösségi művelődésben, felnőttképzési tevékenységben való társadalmi részvétel terén* a fejlettebb EU tagállamokban a 24–65 közötti korosztály cca. 40%-a vesz részt rendszeresen felnőttképzésben, közösségi művelődésben, ez az arány, helytálló magyar kutatások hiányában a nemzetközi vizsgálatok magyar adataira építve nálunk 3-6 % között van, de közelebb a 3%-hoz. 2020-ra a megadott korcsoport 15%-ának bevonását tartanak kívánatosnak Brüsszelben, amit a 27-vel mi is hosszan megvitattunk és elfogadtunk. Nem hiszem, hogy a mai részvételt ötszörösére növelni könnyű feladat, de nem csak és nem főleg pénzen múlik. A rendszer megváltoztatásán.

Tanári hivatás, vagy tanterv lebontó automata?

„Gyermekkoromban még volt valami kis élet a tanári hivatásban, ma a tanár is tanterv lebonyolító automata” írta Németh László. Egész eddigi fejtegetésünk első fejezete lehetett volna, hogy leszögezzük, a tanár személyiségénél alig tartott valamit is lényegesebbnek Németh László az egész tanulás, tanítás ügyében. Maga mutatott erre példát tanári gyakorlatában. A 27 európai tagállamban versenyszerűen úzott, bürokratikus minőségbiztosítási rendszerfejlesztés, majd egy évtized alatt arra a nagy felfedezésre jutott, hogy a *minőség egyik központi eleme a tanár, a*

ez ugyanakkor több hátrányt is jelent nekünk a megújulás és előbbre lépés szempontjából, mint mondjuk egy olyan – ma úgy nevezik feltörekvő gazdaságú – országban, ahol erről még nem is hallottak. Jó lesz odafigyelni, nehogy kényelmes, lenéző magatartásunk oda vezessen, hogy egyszer csak észbe kapunk, megelőztek minket ebben is. Az andragógia szak bevezetése erre csak részben volt megoldás. „Diplomásaink nagy része éppolyan tömegcikk, mint a krajcáros bazári harisnyakötő vagy patentgomb, a diploma gyárakban készül, s ott marad ahová az állás felvarrja” írta Németh László. Másutt ellenpontként szól: „A tanítás nem ismeret, hanem hivatás, adomány – s én még a főgimnáziumokban is szívesen adnék tanszéket olyan kiváló laikusoknak, akik tanári képesítést ugyan nem szereztek, de az élet egyik szegmentumába kellő bűverővel tudnák az ifjúságot csábítani”.

Megint a közösségi művelődés és a népfőiskola mostani gyakorlatát kell ide idézni. Arról szól itt Németh László, amit ma a nemzetközi szakirodalomban „peer learning”-nek, a tanulótársak egymástól való tanulásának neveznek, és amely sokszor eredményesebb, mint a katedra tanár fárasztó tevékenysége. A tanár és diák viszonyáról is fontos népfőiskolai alapeszmét szögezett le az író, a felek egyenrangúságán, felnőttsegen alapuló együttműködése fontosságáról:

„*Sosem tudtam megtanulni azt a hangot, amelyen a paraszttal állítólag beszélni kell... Magam mindig úgy beszéltem velük, mintha ők is doktorok, vagy tanárok lennének, az iskolaügy fejlődésétől is azt vártam, hogy ezt az egy hangon beszélést természetessé, sőt kikerülhetetlenné tegye.*”

Mégis ez a „nagy fejlődés” a szubkultúrák olyan bábeli zűrzavarát kavarta föl, hogy még 2012-ben sem értjük egymást. Németh László, amikor Török-vész úti villájában népfőiskolát akart befogadni, 1940-ben megírta egy Budapesti Népfőiskola Vezetőképző tervét is. A Kelet-Népeben megjelent rövid írás legfontosabb tartalmi eleme a helyi életismeretre

- Magyar tájak
- A falu kultúrélete
- Egészségtan

Ez egybevágt azzal, amit 2009-s tanulmányunkban írtunk, hogy az új közösségi művelődés település szintű modelljében a népfőiskolák és helyi intézmények számára három fő célt tartunk a legfontosabbnak, amely minden más lehetséges rész célt magában foglal:

- A család és a helyi kultúra középonti szerepének helyreállítása és megerősítése
- A szociális gondoskodás és a közösség fejlesztés
- A helyi gazdaság és vállalkozó szellem erősítése és kibontakoztatása³

A konkrétumokban igazán kár lenne elveszni hagyni magunkat, de Németh László vázlatos terve ma is időszerű, megvalósítható, illetve ezrével lehet ezek helyi igények szerinti változatait kialakítani. Külön foglalkozott Németh László a tájismerettel és a vidékfejlesztéssel, ami ma nemzeti programként indul, s ehhez a népfőiskola közreműködése nélkülözhetetlen.

Az áttekintő program hiánya

Az egész életen át tartó tanulás stratégiájának fejlesztése – középponti kérdéssé vált 2000 óta Európa szerte. Magyarországon a 90-es évek vége óta használják a közélet és szlogen szintjén az élethosszig tartó tanulás kifejezést. A 2005-ben megszületett kormánystratégia nagyrészt üres papír maradt. Ez talán nem is ártott meg az országnak. Most viszont jót tenne, ha kutatások keretében a kormány megteremtene a felnőttképzési stratégiai kutatások és fejlesztések autonóm intézményi hátterét és mechanizmusát. Biztosítani kellene, hogy e munkában naprakészen érvényesüljön a nemzetközi összehasonlíthatóság, a tudományos kompatibilitás. A téma nemzeti jelentősége, tárcaközi természete szükségessé teszi a stratégia és távlati terv, éves jelentésekben visszatérő értékelését és minél szélesebb körű nyilvános kommu-

rokat, s azt is, hogy az a baj a tanulási lázzal, hogy „nincs áttekintő programja. Összevissza száguldunk az ötletszerűen választott tájakon, s a nagy habzsolásban végül mégsem tudjuk a világ modelljét magunkban megépíteni” (1961) *Hogyan tudnánk megtenni ezt ma, amikor továbbra sincs áttekintő program, s a habzsolási kínálat globalizált, rémisztő mennyisége a többszörösére nőtt a felkészületlen milliók lelke előtt. A mi nap a UPC „nagy ajánlattal” keresett meg egy csicsergő „személyes telefonon”, hogy az 50 csatorna helyett 74-et ajánljon egy új „kedvező csomagban”, miközben nekem 5 jó minőségű is bőven elég lenne.*

Mi a megoldás? Nem teaözésre kell használni a televíziók mosópor reklámjainak őrlő, hosszú közbevágásait. *A nemzeti áttekintő program megteremtése* a megoldás és a népfőiskolák és kisközösségi műhelyek, lélektől lélekig terjedő, *de tömeges apró munkája*, párbeszédei, ahol a kohézió és magyar minőség épül. Ez lehet csak egy nemzeti szegletkő.

Határok nélkül: – népfőiskolák a nemzeti művelődés Kárpát-medencei megújításában

Már 1928-ban figyelmeztetett Németh László, hogy az „integer Magyarország helyett az integer magyarságra” kell fektetni a hangsúlyt. A nemzeti megújulás egyik kulcspontja a magyar közösségek közötti bizalom és a nemzeti kultúra egységének helyreállítása, hogy minden európai állampolgár szabadon tanulhat, művelődhet, élhet és dolgozhat bármely más tagállamban. Annyi évtized múltán a globusz hungarikuson egy eltérített Golf-áramlat indult el az Antarktisz felé, hogy a jéggé fagyott magyar lelkeket összebb melengesse. A kettős állampolgársági törvényre és a szemléletváltás kopernikuszi fordulatára gondolok. A lassan évszázados lemaradásban önmagunkra kell helyeznünk a hangsúlyt, de ne feledjük, amit Németh László a Kárpát-medencei népek „tejtéstvériségéről” vallott, s azt a figyelmeztetését is komolyan kell vennünk, hogy alig tudunk valamit a

Művelődési Intézet 1946-1948

TÖRTÉNET ÉS DOKUMENTUMOK

Országos
Közművelődési
Központ

MNMI címlap

ELŐSZÓ

Harsányi Istvánt először Vitányi Iván biztatta a kötet megírására.

Tőle örökölte és gondozta tovább az ügyet Kovalcsik József és M. Kiss Sándorral együtt a felelős szerkesztő.

A 80-as évek elején, a Népművelési Intézet távoli jövőjét fűrkésző múltkutatás közben a Magyar Népi Művelődési Intézet történetével megismerkedve úgy hittem, egyszer talán méltók lehetnének arra, hogy ezt a két évig fennálló intézetet is törvényes szellemi elődeink között tarthassuk majd számon.

Ezzel az azonosulási szándékkal és az elfogadtatás reményével kísértük tovább a kézirat útját.

Sajnos, mégsem sikerülhetett az a tervünk, hogy a Magyar Népi Művelődési Intézet létrehozásának 40. évfordulójáról, a kézirat megjelenítésével egybekötött tanácskozáson emlékezzünk meg.

Két évvel később - a megszüntetésének negyedik évtizedes fordulója sem kisebb jelentőségű figyelmeztetés a múlt ma is hasznosítható tanulságaira.

Egy másik alkalommal szerencsésebben esik egybe most a könyv napvilágra kerülése: a szerző és az intézet volt igazgatójának 80. születésnapjával.

Illesse tanítványi köszönet és köszöntés Harsányi Istvánt a dokumentumkötet megjelenése alkalmából.

Budapest, 1988. január 29.

Sz. Tóth János

A vallás- és közoktatásügyi miniszter 3981/1946. V.K.M. számú rendelete a Magyar Népi Művelődési Intézet létesítése tárgyában.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a következőket rendeli:

1. paragrafus
- (1) A magyar nép, elsősorban a Tanyák és községek földműves népe művelődésének előmozdítására a vallás- és közoktatásügyi miniszter Budapest székhellyel intézetet létesít.
  - (2) Az intézet címe: Magyar Népi Művelődési Intézet.
  - (3) Pecsétjén "Budapest" szót "Magyar Népi Művelődési Intézet, 1946" körirat veszi körül.

2. paragrafus
- (1) Az intézet feladata:
- a) előkészítő tanfolyamokat szervez az egyes iskolafajokban való továbbtanulás lehetővé tételére mind az iskolás korúak, mind a felnőtt korúak számára;
  - b) biztosítja a földműves nép gyermekei számára az iskolai tanulmányok folytatását a tanulók elhelyezésével, anyagi támogatásával és tanulmányi előrehaladásának állandó elősegítésével; e végett népi tanulóotthonok, ellátó és gondozó szervek létesítéséről és fenntartásáról gondoskodik;
  - c) szabad kezdeményezésből tesz javaslatokat, indít mozgalmakat és létesít intézményeket az Intézet céljainak megvalósítása érdekében. Gondoskodik a célokat szolgáló intézkedések, tervek megvalósításáról, illetőleg támogatja más intézmények, szervek ilyen célú intézkedéseinek végrehajtását.
- (2) Az Intézet feladatainak hatékony megvalósítása érdekében a vallás- és közoktatásügyi miniszter kiadás előtt az Intézet elnökségének hozzászólás végett megküldi valamennyi olyan elvi jelentőségű intézkedés vagy jogszabály tervezetét, amely az Intézet célját és feladatait érinti.

3. paragrafus

Az Intézet szervei: elnök, elnöki tanács, szakértői tanács, ügyvezető igazgató, titkár és igazgatási személyzet.

Alapokmány

KELET NÉPE

FŐSZERKESZTŐ: MÓRICZ ZSIGMOND

NÉPFŐISKOLAI TÖRVÉNY ELŐTT

Irtá: MÓRICZ ZSIGMOND

Hónan államtan miniszter úr kúldöttél avval, hogy barátságosan értesítet, hogy augusztus közepeig lesz aktuális a népművelési törvény az akkor szerződő, ha kiadónak vele a népfőiskolára vonatkozó anyagunkat. Ezért a mai számon, amennyire papírszámszámunk enged, ennek a kérdésnek szenteljük.

A Kelet Népeben a kérdés már teli utasításnak alkalmasból merült fel. Arra a különös felfedezésre jutottam pl. én magam is, hogy bár az utolsó hárs-harmadik évben a népfőiskolai állami nevelés intézményesen nem volt, mégis a mai földműves ifjúság egészen más, mint csak azelőtt volt. A földműves más mint nyugati németeké volt. A tilhosszi idég tartott jobbjavítást stálin állapban megfogott tartotta a magyar népet, s a három számadat el egyenletesen fennálló ézet az egész országba érvényes alakult népfőiskolai teremtett. Ez a jobbjavítást a világháborúval kezdődött s ma teljesen megszűnt van.

A mai agrár élet dinamikus vált mozgó állapotba került. Minden pillanatban új nyomások, lökések, befolyások van köze a földdel foglalkozó polgár. Előtt nem néhány alapvető szabályokra, hanem valószínűleg feloldott a világháború mozgalm, legalmas atmoszférájában. A gyermek tehát semmiképpen sem oda jut, ahol azelőtt indították el életét s nem az a sorsa, ami előtte volt. Ha az elemi iskola ebben nem is segít, hiszen az megjelölésen ragaszkodik a felfezés előtti rendszerhez, nézetekhez s tananyaghoz, de egész sor alkalom adódik, ami a földműves gyermeknek, ifjúnak, belki életét s kultúráját is befolyásolja. Itt van a kor szűkegéből létrejött levelet képzési sorozatok, ilyenek az iskolán kívüli népművelési tanyái a főleg ilyen a rádió és az újsg, melyek most értékes szellemi eszközök, pillanatok alatt beköszönlők az egész népet a világháború politikai, s más hatáskörébe.

Mind e közt a jelentékeny mozgalmi hatás közt az elemi iskola szinte háttérbe szorult. Mivel szerencsére elemi oktatásunk ma azt lehet mondani, hogy kiindul az elemi iskolatársulattól éppen az a szerepe, hogy alkalmasa tezi az elemeket arra, hogy elhagyja az élet mozgó felpörögés módjára jövő hatását.

Az utolsó években s főleg az elemi téren azonban a nép egy teljesen új segítséget nyert a csodálatos mélységben.

valaképpen egy céljuk és rendelkezésük volt: Irontani a parasztság és az új osztály közötti elvártak választásait szent, hogy a magának kultúrát fogadják, tanár s vezető jelölt kerébe vetik, sőt dédelgető szeretetükbe fogadják a fala ifjait, akik napok, sőt órák alatt megérztek, hogy nincs is olyan távolabb ember és ember, új és paraszti élet, mint ahogy sokok gondolták századok kereszttel.

Ezek az úgynevezett népfőiskolai tanfolyamok sok tekintetben azonosak, kiakadémiának, előzetes tanulóknak voltak. Volt négytanos kurzus, amely bizonyítványt adott s volt fél éves tanfolyam, amely nem adott. A nyugati európai a cseleki hatások kavarogtak a vezető szemre előtt és sokszor játékosan megismerkedtek, mikor éppen az ellenkezővel folytatják a kedélyek felrakatását.

Be kell látni, hogy ha itt rend nem lesz, akkor meg fog ismétlődni a tíz év előtti generáció bukása: akkor állami protekciónál gazdasági lépések választásba hajlandók bele a kispártokat a mikor jött egy dekonjunkcióra, ezek letértek s még erősebben konzervatívok lettek, mint felelős éretek. Ha most ez a kultúrát költött ifjúság úgy érezték el, hogy a felzárkózás kultúra nem a munkerejt növel, hanem csak a hiánygát és érvényesítést szaporítja, akkor abból végzetes csúf állhat elő.

Ez a szempont szabja meg a népfőiskola irányát s célkitűzését.

A népfőiskolának nem annak kell lenni, ami a többi iskolatársulattal: annak elterjeszhető s szervezkedése gyakorlati helynek kell lennie. Ezzel azért nem szabad bele az iskolák közötti csúszást: ez az önképzés szerepe többé az iskolák kiakadémi rendszerében. Csak ez az önképzés az a mai szemintárium format gyakorolja vagyis mindenképp saját specialitási érdekében való autodidaktika önművelésének segít elő.

Ezért nem lehet állami tantervet a végrehajtást elképzelni. Hiszen az önképzésről is nem vezetett előlétek, hanem a megjelölt iskolásközi tanítók "kivétel" alatt vizsgálhatnak fel.

Amint a következő cikkünkben Németh László programjában is érdekelő: Itt bizonyos autonómia kell szervezés a népfőiskolai tanfolyamok magának is. S tananyag peripatikus és vita s megbeszélés alapján kell, hogy kialakítsa a népfőiskolák számára.

ILLYÉS kiáltványa

szabad. Németh László fejta jött a népfőiskolai kiváltás, tananyag és ol megjelölté. Előadókat nem. Nyomatot az. vitéknek.

A budapesti Népfőiskola kísérleti népfőiskolai kiváltás, tananyag és ol megjelölté. Előadókat nem. Nyomatot az. vitéknek.

A budapesti Népfőiskola kísérleti népfőiskolai kiváltás, tananyag és ol megjelölté. Előadókat nem. Nyomatot az. vitéknek.

A budapesti Népfőiskola kísérleti népfőiskolai kiváltás, tananyag és ol megjelölté. Előadókat nem. Nyomatot az. vitéknek.

A budapesti Népfőiskola kísérleti népfőiskolai kiváltás, tananyag és ol megjelölté. Előadókat nem. Nyomatot az. vitéknek.

nyit Terv? A dokumentumban olvasható, hogy „a képzéseket az új gazdasági igényekhez kell igazítani” (156.old.). Melyek ezek az új gazdasági igények? Az egyik, az értelmes munka megteremtése, a „munkaerőpiac hozzáférhetővé tétele” az alacsony képzettségű és hátrányos helyzetű munkaerő nagy csoportjai számára is. A programok prioritásaiban eddig is jelen volt mindig, valahol a végén a „befogadó gazdaság” a felzárkóztatás, az egyenlő esélyre való törekvés elve stb. Minden témába vágó fejtegetés a versenyképességgel kezdődött és az egyenlő eséllyel zárult, s az elmúlt nyolc évben is kreatívak voltak a magyarok a szlogenek ismétlésében. Az ÚSZT azonban azt mondja ki, hogy a nagy létszámú társadalmi csoportok integrálása ma kulcsfontosságú az előrelépéshez, a foglalkoztatási szint jelentős növeléséhez. Ez minőségileg új gondolkodásmódot igényel, a felnőttképzési piac hozzáférhetővé tétele döntő kérdéssé válik. A másik új kihívás a gazdaságfejlesztés új irányait megjelenítő, nem hagyományos ágazatok és szektorok komplex „a tudás- és hálózati gazdaságként” való megjelenésével járó követelmények.

Az ÚSZT néhány elejtett sorban tér csak ki arra (pld. szociális földprogram és képzés), hogy egy-egy terület fejlesztése milyen képzési igényeket és feladatokat vet fel. Ez nem kidolgozott, amit az oktatási, szakképzési és felnőttképzési szakembereknek kell elvégezniük. Jól látható azonban két kiemelkedően fontos komponens, hogyan lehet ezt kialakítani a felnőttképzés szemszögéből. Az egyik tényező, hogy a tudás, a képességek szerepe jelentősen megnő bármelyik, a tervezett 7 kitérés területén, illetve, hogy a hagyományos tudás és kompetencia követelményekhez képest új képzési infrastruktúrák és szolgáltatások megteremtésére és azok növelésére lesz szükség. Vegyük ezeket sorba, ha úgy tetszik a felnőttképzés fő szintjei és a fő csomópontok szerint vázlatosan, hiszen ezeken belül részletes kidolgozás szükséges.

datosítást jelentenek, értékekhez, normákhoz, elvárásokhoz szoktatnak. Az egyik legfontosabb elvárható társadalmi haszon, hogy egybeépül a gondolkodásban és szokásokban a tanulás, képzés és munka, a boldogulás kapcsolata. Ez az élethosszig tartó tanulás értelme.

A munkaerőpiac hozzáféréseinek növelése: a felnőttképzési piac hozzáféréseinek növelése

Abból kiindulva, hogy a képzés és át-képzés a foglalkoztatási rehabilitáció egyik legfontosabb eszköze a foglalkoztatási és képzési tevékenység egymásra utaltságát még kötöttebbé szükséges tenni. *Minden foglalkoztatási tevékenység magába kell foglaljon képzési, tanulási elemet és minden felnőttképzési tevékenységnek kell legyen foglalkoztatással összefüggő eleme.* Természetesen ez egészen közvetlenül igen nehezen megvalósítható. Azt jelentené, hogy közpénzből nem támogatható egyetlen foglalkoztatási program sem, amelynek nincs – még ha szimbolikus jelentőségű is – képzési eleme és nem támogatható felnőttképzés, amelynek nincs foglalkoztatási célú eleme. Radikális szemléletváltóztatás szükséges, amely a közpénzek felhasználásának hasznosságát a foglalkoztatás növelésben méri. Ez az aktív munkaerő piaci eszközök és szolgáltatások arányának növelését teszik szükségessé a szociális segély típusú, ún. passzív eszközök alkalmazásával szemben.

1. A közmunka programokhoz társuló felnőttképzés

Az ÚSZT 800 ezerre becsüli az alacsony képzettségű, munkaképes korú, munkával nem rendelkező emberek számát.

A képzettség nélküli csoportok azonnali, tömeges bevonásának felnőttképzési formái a közmunka alatt:

- az élethosszig tartó tanulás elősegítéséhez kapcsolódó ismeretterjesztés, tájékoztatás

- a szakképzés megkezdéséhez szükséges alapismereteket nyújtó oktatás
- képességfejlesztő és motivációs képzések
- kompetencia és tudásszint önértékelésének tanulását, gyakorlását szolgáló képzési program
- pályaaorientációs és álláskeresési ismeretek oktatása

A közfoglalkoztatási tervekkel kapcsolatban a fontos célok között szerepelhet az állami infrastruktúra megőrzése és az állami vagyon gyarapítása, pld. veszélyeztetett, vagy műemléki jelentőségű elhanyagolt épületek megmentése, helyreállítása. A helyi, települési szintről kiinduló kezdeményezés alapja lehet az önkormányzat településfejlesztési tervein alapuló, beruházás előkészítő munkálatok elvégzése, vagy a helyi és térségbeli vállalkozók helyi beruházási, fejlesztési terveikhez kapcsolódó munkálatok. Ezek *felnőttképzési programjaiba* beépíthetők olyan közösség fejlesztési elemek, településfejlesztési ismeretek, közérdekű tájékoztatók és fórumok, amelyek növelik a helyi identitást, társadalmi kohéziót, s a felelős polgár – formálást célozzák meg.

A felnőttképzés *tevékenységi formája* lehet a frontális ún. tömeg rendezvény, kiscsoportos foglalkozássorozat, vagy

2. Emelt szintű felnőttképzés és közmunka

A fentiekben felsorolt átfogó célok és funkciók specifikus, és rendszerezettebb megvalósítását szolgáló felnőttképzések.

A társadalmi elszigeteltséget megszüntető foglalkoztatás elindíthatja a képzési motiváltság megjelenését, az önértékelési igényt, s egy jövőbeli foglalkoztatási lehetőség megteremtését szolgáló képzési igény belső megfogalmazódását. Ennek eredményeként lehetőség nyílik az alapkészségek fejlesztését szolgáló tréningek felkínálására, magasabb fokon a „megtanulni, tanulni” motivációs és készségfejlesztési kompetenciák javítását szolgáló képzésekre is.

Köztudott, hogy az OECD kutatások (2000) szerint a magyar felnőtt lakosság cca 75%-ának alapkészségei nem ütik meg az információs társadalomban szükséges szintet.

A tanulóshoz szükséges *alapkészségek karbantartása*, a továbbtanulási motiváltság és tanulási képességek fejlesztése az egyik kulcskérdés a jövőben, ha

- az alacsony képzettségűekről,
- az elavult szakképzettséggel rendelkezőkről,
- a szakmaváltást vállalókról, vagy
- a szakmai továbbképzésben részt venni szándékozókra beszélünk.

het kapcsolni a „családbarát munkahely” mozgalom ösztönzésével, továbbá a gyermekgondozási és háztartási szolgáltatás utalványok rendszerével.

Célcsoport: jelenleg 300 ezer kisgyermekes anya – (forrás ÚSZT)

6. Az egyes speciális célcsoportok szerinti speciális programok:

- *a 45 év feletti*ek foglalkoztatásba-képzésbe vonásának egyedüli kézenfekvő módja a nem formális, iskolán kívüli felnőttképzés – legalábbis indulásként
- megváltozott munkaképességűek (650 ezer fő) differenciált csoportonkénti megközelítése decentralizáltan a munkaügyi központok mobil – helyszínre látogató mentorai – szolgáltatásain keresztül
- *a rokkant nyugdíjasok* (561 ezer fő) lásd, mint fentebb a megváltozott munkaképességűeknél leírtak szerint.
- *pályakezdők* (150-200 ezer fő) munkatapasztalat szerzése. A munkahelyi tanulás (workplace learning, USA) fogalmának bevezetése tanórán túli felnőttképzési programként a közoktatásban, felsőoktatásban. Vállalatokat, munkaadókat ösztönző felnőttképzési program kialakítása „munkahelyi tanulás” mentorok képzésére a felnőttképzés és felsőoktatás keretében, a pályakezdők

készség fejlesztési, alapozó kompetencia tréningek kapcsolása a közmunka programokhoz, mezőgazdasági, erdőgazdasági munkaakciókhoz. Magasabb szinten a hagyományos foglalkozások és mesterségek felújítását szolgáló képzések, identitás és etnikai azonosságtudat erősítő történeti és mesterségbeli ismeret és készségformálással, képzéssel. További szinten a formális iskolarendszerű felnőttoktatás, vagy iskolarendszeren kívüli felnőttképzés keretében az írás-olvasás megerősítése, az alapiskolai végzettség befejezése, szakképzési előkészítők szervezése.

(A célcsoportok felsorolását lásd az ÚSZT 163-164 old.)

7. Szakiskola, szakközépiskola elvégzését, a szakmai képesítés megszerzését szolgáló felnőttképzések a közoktatásban.

A közoktatási intézmények módszereit és tevékenységét fejlesztve azokat alkalmazni kell tenni, hogy a felnőttek padjaikba beülve be tudják fejezni abbahagyott iskolai tanulmányaikat. Fontos foglalkoztatási következménye van annak, hogy kövessük az EU célkitűzései alapján is, a 25-64 éves korosztály körében kívánatos 80%-os (felső) középfokú végzettségi szint

társadalom jó szakmunkás típusának a kialakítását és a fizikai munka becsületének helyreállítását. A középfokú végzettség fontossága ennek nem ellentmondó törekvés. A volt szocialista országok kiemelkedően jó statisztikai eredményt mutatnak fel az Eurostat középiskolai végzettségi arányokban, miközben ennek belső tartalma már kétségesebb. (Lásd a PISA méréseket)

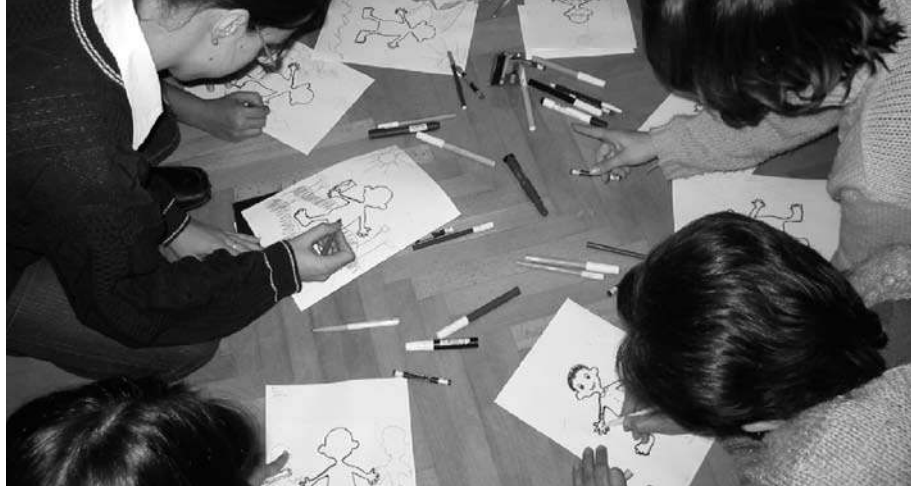
A nemzetközi szakmai közvéleményben elfogadottan a középfokú végzettség azért fordultszerűen fontos az életpálya egészében gazdaságilag, s a foglalkoztatást tekintve, mert a középfokú végzettség megszerzésével válnak – ha válnak – a végzettek önálló tanulóvá és szerzik meg azokat a legfontosabb kompetenciákat, amellyel az egész életen át tartó tanulásban képesek részt venni, mi több, az egész életüket, pályájukat irányítani. A korosztályra, a magyar középiskola teljesítményére vonatkoztatva ez persze sajnos korántsem igaz. Ez a szakiskola és középiskola fejlesztés egyik fontos célja. Tehát ettől a végzettségi szinttől fordulhat meg az egész felnőttképzési és élethosszig tartó tanulás rendszere. Elvileg ez a szint garantálja a motiváltságot, a hajlandóságot a tanulásra szánt befektetések növelésére, itt a polgár többnyire már magától keresi és meg is találja a felnőttképzési piacon amire szüksége van. Az idegen nyelvi kommunikációs

8. A vállalkozóvá válást segítő felnőttképzési programok

(Lásd az ÚSZT 159. oldal: „a gyenge kutatási kapacitással rendelkező kisvállalkozások pályázati rendszere az innovatív kutatások és fejlesztések támogatása.”)

A tanulmány is említi a példamutató nemzetközi gyakorlatok között a térségi szintű vállalkozásfejlesztéshez kapcsolódó szakképzési, felnőttképzési szolgáltatásokat.

A vállalkozóvá válással kapcsolatos nevelést és képzést meg kell kezdeni már az általános iskola felső tagozatában, intenzíven folytatni szükséges a szakközépiskolában, gimnáziumokban és a felsőoktatásban. Az iskolarendszerű felnőttképzési programokon kívül a foglalkoztatás és vállalkozásfejlesztés célkitűzéseinek megfelelően kistérségi és megyei szintű szolgáltatások létrehozására van szükség a kamarák, a munkaügyi központok, a felsőoktatás és más szakmai és civil szervezetek bevonásával és a velük való együttműködésben. A vállalkozói kompetenciák fejlesztését az Unió az egyik kiemelt feladatnak tekinti, amelynek bevált formái alakultak ki a fejlettebb államokban. A vállalkozási lehetőségek széles spektrumát felölelő vidéki, kistéleplési szinten generált vállalkozóvá válástól a vállalkozói profilváltások segítségig szükséges az egyéni, családi, mikro és kisvállalkozások ösztönzését segítő tanácsadó, és

elsősorban a piaci sikerességet jelentő, az alap és az alkalmazott kutatás és fejlesztés és az ahhoz kapcsolódó folyamatos tanulás és képzés, átképzés, továbbképzés rendszereinek a kifejlesztésében, fenntartásában, és továbbfejlesztésében rejlik.

A regionális fejlesztési tanácsok, az egyetemek, főiskolák, a vállalkozói szervezetek, a megyei önkormányzatok együttműködése keretében szükséges az *élethosszig tartó tanulási programok modelljét kialakítani*, amelyek a fejlesztésre, kutatásra, projektmenedzsmentre, nemzetközi együttműködésre és az ezekkel kapcsolatos tanulási programokra helyezik a hangsúlyt. Külön kiemelném a fontosságát a felsőfokú szakképzés alacsony presztízsének és súlyának a megváltoztatására. A fenti pontokban áttekintő javaslatok fogalmazódtak meg – elsősorban a nem formális, iskolarendszeren kívüli felnőttképzés köréből – legalulról haladva, a már inkább önirányító és közvetlenül profittermelő, legmagasabb szintű tanulási formáig. Nyilvánvaló, hogy ennek az alsó felében inkább szociális jellegű, nagyfokú állami részvételre van szükség, míg a későbbiekben inkább kormányzati szabályozási közreműködésre. A különböző szintek és csomópontok esetében e vázlatos áttekintéshez képest szükséges a felnőttképzés által nyújtott képességek, kompetenciák, illetve

foglalkoztatásra irányuló és az általános felnőttképzés (közösségi művelődés) gazdasági hasznának elkülönítése, azonosítása. A formális és nem formális felnőttképzési tevékenységek súlyának, a minél több és szélesebb tanulási színtér tér és forma, módszer létrehozásának kialakítása, működőképességük monitorozása, a jelenleg működő intézményrendszer elégtelenségeinek feltárása, s a szükséges intézményszervezeti és finanszírozási átalakítások megtervezése és végrehajtása.

10 A munkaügyi központok által végzett képzési igény felmérés lassú és nem jól finanszírozott

A munkaerő piaci szükségletek és a szakképzés, felnőttképzés kapcsolatában a beiskolázási és a szükséges szakképesítési tervezés rendszere nálunk eltér a nyugati fejlettebb rendszerektől, ahol nem a beiskolázási mennyiség igények meghatározására és szakmai képesítések (iskolai végzettségi kimenetek) meghatározására törekszenek, hanem inkább *minőségi jellemzők megfogalmazására, mégpedig a gazdaság képesség és készség igényeinek előrejelzésére* építenek (Skills forecast). S csak egy ezt követő lépésben fordítják le ezeket az igényeket a képzettségi képesítésekre és képzési tervek, majd a mennyiségi tervezésre. A gazdaság meghatározott munkaképességre tart

tásra. A szakiskolában megkapott szakképesítésnek, mint kínálati indikátornak a figyelembe vétele helyett a figyelmet a végzést megelőző és követő munkaerő piaci pályára helyezik. A gazdaság gyors változása gyakori szakmaváltást tesz szükségessé. Legfontosabb következtetés:

- a szakmák középpontba állítása helyett a képességekre kell koncentrálni
- az iskolarendszerű szakképzésre koncentrálni helyett a képességek megújítására kell összpontosítani
- az iskolarendszerű szakképzést és a felnőttképzést egységben kell kezelni

Átfogóbban mindez felveti a munkaügyi központok működésének hatékonyabbá tételét is. Csak a menedzsment hatékonyság növelésében még bő tartalékok vannak. Az élenjáró nemzetközi gyakorlat négy terület indikátor és benchmark rendszere alapján méri és javítja a menedzsmentet:

- a munkaerő újra beilleszkedésének sebessége
- a hosszantartó munkanélküliség elkerülése
- szociális segélybe átlépés elkerülése
- az újrafoglalkoztatás tartóssága

Általánosságban is felvetődik, hogy a 2001. CI tv. megszületése óta alig készült az egyes programok hatékonyságát értékelő

„a tartósan munkanélküliek munkába való visszavezetését szolgáló országos programok hatékonyságának és határosságának mérését szolgáló rendszer nem alakult ki”. Az átvilágítások többsége már nem fog közvetlen pénzt visszahozni, csak lelkileg szükséges, továbbá tanulságokkal jár, ami a jövőbe történő beruházás is.

Annál inkább szükséges azonban az autonóm szakszerűség érvényesítése keretében mielőbb kidolgozni: az *előzetes hatástanulmányokat*, a tervezett programok minél konkrétabb indikátorokkal és elérendő mennyiségi *célszámok kritériumrendszerével* való ellátását, a *minőségirányítási kritériumrendszereket*, a folyamatos *monitorozás szakmaiságát*, az értékelés kultúrájának fejlesztését és az *eredmények és visszacsatolások nyilvánosságát*.

11. Az OKJ felülvizsgálatának folytatása

Jelenleg egy átmeneti helyzetben vagyunk, az OKJ – eddigiekhez képest is kérdéses felülvizsgálata és reformja – terén, miközben a kompetencia alapú képzés divatjának is behódoltunk. Túl sok mindent és túl felszínesen veszünk át. Ezt a sokba kerülő magyar ügyeskedési rendszert autentikus szakszerűséggel kell felváltani. *A leglényegesebb probléma, hogy az OKJ szakmák száma még mindig túl nagy és a profiljuk szűk. Ezek szélesítése növeli*

A Budapest-környéki Népfőiskolai Szövetség bentlakásos képzési központ létesítésének terve a Közép-Magyarország Régióban, a Szentendrei Kistérségben. Egy többnemzetiségű népfőiskola a Pilisben: Kemény Bertalan Népfőiskola létrehozása.

alkalmazott kutatásokkal kell hozzájárul-
janak a felnőttképzési intézményrendszer
értékeléséhez és innovációs képességé-
nek növeléséhez, stratégiai terveihez,
gazdaság- és társadalom-fejlődési telje-
sítményének javításához. Másrészt az
egyetemek és a főiskolák hivatottak biz-
tosítani a felnőttképzés, szabadművelődés
szakemberek szükségletét, a képzéseik és
továbbképzéseik keretében. 2006 óta
az akkreditált Bologna rendszerű BA és
MA andragógia szakok továbbfejlesztése
elengedhetetlen. Az intézményi akkredi-
táció megszerzése esetén a legkülönbözőbb
képzési és továbbképzés ellátók mű-
ködésének lehetővé tétele szükséges. (pld.
regionális és megyei szinten, de kistérségi
szinteken is) Alapvetően a következő
szakember típusok (felnőttképzési élet-
pálya modell) képzése és továbbképzése
indokolt, talán mondhatni fontossági és
számszerű nagyságuk sorrendjében is:

- az oktatási, szociálpedagógiai, szociális és más segítő szakmákon belüli részképzések, hogy a felnőttképzési és szabadművelődési tevékenységben is legyenek felkészült szakemberek a helyi települési (főleg kistépülési) feladatok ellátására. (pld. a tanítók, családsegítők stb. részképzése)
- fő és félállásban működő szabadművelődési és felnőttképzési szervezők

- a felnőttképzés döntéshozó és irányító testületei, tagjai és vezetői, és a közigazgatás tisztviselői, a szakfelügyelők képzése, továbbképzése
- főhivatású felnőttképzési és szabadművelődési vezetők (menedzserek), irányítók
- felnőttképzési kutatók és elméleti szakemberek képzése

Külön szükséges gondot fordítani a szakmai felnőttképzéssel és közösségi művelődéssel kapcsolatos szolgáltatások kifejlesztését szolgáló szakemberképzésre és továbbképzésre.

A differenciáltság a képzésben egyáltalán nincs jelen, s ma alapvetően problematikusnak tekinthető az egyetemi és főiskolai BA és MA andragógia szakemberképzésben az elavult, poszt marxista elméleti alapok nyílt és rejtett jelenléte, továbbá a neoliborális humánerőforrás fejlesztés dominanciája. Hiányzik, vagy háttérbe szorult a személyiség és közösség fejlesztés, a nevelés, a pluralizmus (pld. az egyházi közösség-szervező képzés hátrányos helyzete), a gyakorlati készségfejlesztés hiánya, a felsőfokú szakképzés szintű képzés hiánya. Problematikus a nemzetközi gyakorlati együttműködésre való készség és képesség kialakítása, a nemzetközi tájékozottság és a nemzetközi kutatási együttműködésbe történő be-

1. A felnőttképzési koncepció

A népfőiskolai mozgalom céljai az elmúlt évtizedekben alaposan megváltoztak. Eredetileg arról volt szó, hogy az információ hiányban szenvedő falusi embereket az iskolán kívüli formában ellássák a szükséges tudással. Ma azonban, amikor öt világrész számtalan csatornáján ömlik az információ, a cél alapvetően megváltozott. Immár arról van szó, hogy ezek közül a hiteleseket kell tudni kiválasztani. És arról is, hogy a médiumok globális egyenkosztja helyett helyreállítani az emberi lényegünkhöz tartozó személyes kapcsolatokat és a kisebb közösségek együttműködését. A BKNSZ, mint önkéntes művelődést, szabadművelődést és felnőttképzést folytató intézmény, az alapszabályának szellemében az előttünk álló években ezt a feladatot kívánja megvalósítani az akkreditált felnőttképzés keretében. E célra van szüksége egy saját képzési központra is, ezért szeretnénk létrehozni a *szelíd vidékfejlesztés műhelyét, a Kemény Bertalan Népfőiskolát!*

2. A hely

Pilisszentkereszten adódott lehetősége egy hagyományos parasztház megvétele-
nek, korszerűsítésének (Gaján porta). A falunak, mint helyszínnek, a tárgyunk, vagyis a jövő építése szempontjából kettős jelentősége lehet. Egyrészt furcsa, ősrégi szent hely a Pilis, amit a régi magyarok is ekként tiszteltek, és így lett a része az állami berendezkedésnek is. Másrészt pedig a török kiűzése után az elnéptelenedett vidékre emberek vándoroltak ide, akik ki-

3. Népfőiskola a Pilisben

A paraszti kultúrák – különböző eredetük miatt – egymástól jelentősen eltérnek. Ez a különbség azonban nem jelent ellenséges viszonyt. Szívósan őrzik saját hagyományait és kölcsönhatásban is vannak egymással, ami által az érintkező parasztkultúrák gazdagodhatnak. Ennek a történelmi adottságnak komoly üzenete van a mi korunk, a globalizáció számára, hiszen ha a Földön minden egyforma lesz, akkor már aligha lesz érdemes élni rajta. Érdemes tehát megismerni, hogy az eleink miképpen boldogultak ezzel a problémával. Ennek a múltnak a lényege nem a „kulturimperializmus” volt, hanem az együttélés. Esetünkben németeké és szlovákoké egy magyar államban. Sokat vétettünk ez ellen az együttélés, és ennek az állami keretei ellen. De a feladatunk most az, hogy ezt a múltat tisztázzuk, és elsősorban nem is a sérelmeket, hanem azt a hosszú pozitívumot, ami lehetővé tette a sok száz éven át létező életbarát békességet. Az EU is mindezt szintén fontosnak tartja. Igazi élet csak akkor lehet belőle, ha meg tudjuk tölteni társadalmi tartalommal. *A nemzetek sokfélesége az európai kultúra, az Európai Unió túlélésének biztosítója.* Érdemes tehát megismerni, hogy eleink miképpen boldogultak a sokféleséggel, – amely a kisközösségek fennmaradását, a kistérség társadalmi, gazdasági stabilitását és ezzel gazdagodását teremtette meg a magyar hazában. *A Kemény Bertalan Népfőiskola igen fontos feladata lehet az emberek és a helyi társadalmak közötti „hidak” újraépítése, a helyi társadalom megerősítése.*

zoztatás elősegítő képzésfejlesztési programok, képzési szükségletek felmérése és tanácsadás stb.

- *Falugondnokságok képzési helyszíne is lehet.*
- *Falu-családtörténeti kiállítás.*
- *Falukemence* A hatvanas évekig itt működött a falu kemencéje, péksége, melynek újraépítésével, új közösségi színtérrel gazdagodhat a falu.
- *Kert:* szép kilátás nyílik a templomtoronyra és a Pilis erdeire.
- *Falusi turizmus, a „Pilisi Zöldút”* egyik állomáshelye is lehet.
- *Többnemzetiségű konferenciák, továbbképzések lebonyolítása.*
- *Családok, diák-kiránduló csoportok fogadása, diákszállás.*

6.A kezdeményezés támogatója

Gaján Vilmos, a Gaján porta (Pilisszentkereszt, Fő út 19., egykori Német u.) 50 %-ban résztulajdonosa az ingatlanok és a hozzá tartozó kertnek.

A házra és kertre vonatkozó saját részét térítésmentesen felajánlja a Budapest-környéki Népfőiskolai Szövetségnek a „Kemény Bertalan” Népfőiskola létesítésének céljára. Ezen felül lehetőségünk van (kedvezményes áron hozzájutni) Gaján Vilmos tulajdonában álló réthez is, amely a falu határában, a történelmi kolostor romoknál, a forrásnál található.

A BKNSZ tehát a pilisszentkereszt Gaján porta 50 % házrész és kert rész megvételére, a meglévő épületegyüttes átalakítására, azaz egy 20 férőhelyes bentlakásos népfőiskola létesítésére, valamint a rét kedvezményes áron történő megvásárlásához támogatókat keres.

Az építészeti terveket népfőiskolai segítőnkre, a 2011-ben felszentelt magyarföldi templom tervezőjére, Mújdricza Péterre bízánk, akinek elméleti és gyakorlati tevékenysége a Kárpát-medencében áramló építészeti tradíciók ökológiailag is előremutató továbbfejlesztésére irányul.

kidolgozta és benyújtotta a szaktárcának a vidékstratégiához kapcsolódó pályázati programot dolgozott ki a népfőiskolai vezetők felkészítésére. Ez a program a Nemzeti Kulturális Alapprogramnál, amelynek segítségével 2011. decemberében megvalósult. Az alábbiakban rövid tájékoztatást teszünk közzé a felkészüléshez kötődő feladataink szerint 2012. március 31-én be is fejeződik

„Nemzeti Vidékstratégia 2020 megvalósításának segítése

Regionális feladatokat ellátó szakemberek felkészítése

Nemzeti
Kulturális
Alap

I. Bevezetés

A Magyar Népfőiskolai Társaság (MNT) elkötelezetten támogatja a Nemzeti Vidékstratégia 2020 céljait és annak megvalósítását. Ez a merőben új szemléletű terv gyökeres változtatásokat kíván végigvinni a vidéki társadalom életben maradásában, megújításában és fejlődésében. A stratégia által felsorolt hét terület egyikeként, maga a tervezet is tartalmazza a népfőiskolai szaktanácsadás, felnőttképzés bevonását ebbe a folyamatba. Az MNT több mint 20 éves tevékenységének középpontjában a vidékfejlesztés és falusi közösségek segítése áll, s a felhalmozott szervezeti, szakmai tapasztalatok hasznosítására most kivételesen nagy szükség van.

A stratégia megvalósításához a gyakorlatban is hozzá kíván járulni, amelyhez a következőket kívánják leszögezni:

1.A közösségek bevonása. A vidékstratégia megvalósíthatatlan a vidéki társadalom tagjainak és közösségeinek közvetlen bevonása és részvétele nélkül, ezért az egyik legfontosabb szemléleti és gyakorlati megvalósítási feladat, hogy a

sebb a tanulási és a társadalmi, gazdasági cselekvési folyamatokban. Ennek az MNT által évtizedek óta sikeresen alkalmazott népfőiskolai képzési módszertannak az érvényesítését kell végigvinni.

2.Alapüzenetek közismertté tétele. A siker alapvető előfeltétele a nemzeti vidékstratégia széleskörű bemutatása, ezért a kurzusok első sorozatában olyan, a stratégia megismerttetését szolgáló elemeket kell a képzés moduljaiba foglalni, mely egy-egy esetben ismertté teszi, egyben a közvélemény egészét pozitívan hangolja a stratégia megvalósítására.

3.Képzők képzése. Széleskörű, igen különböző szakértelem és tudás igénybevételét igényli a vidékfejlesztési népfőiskolai szaktanácsadás és felnőttképzés, ezért ún. képzők képzése program megvalósítására van szükség, amely biztosítja, hogy az indulástól, de a programok kiterjesztése, országossá tétele során is, megfelelő számú és felkészültségű közreműködő tanár, tanácsadó, mentor álljon rendelkezésre.

4. Speciális témacsoportok – modulrendszerben

Az alapüzenetek közvetítését, az általános tájékoztatást és megnyerést szolgáló „alapmodulok” mellett speciális témacsoportok szerinti modulrendszer kidolgozására van szükség a stratégia egy-egy elemének, részterületének megfelelően. A sajátos témacsoportok a helyi szükségletekhez igazodó képzést is jelentik. A képzés helyi jellege magában foglalja azt is, hogy hely-

szellemi hagyatékává váltak. Alapítója 1989-ben a Falufejlesztési Társaságnak, amelynek haláláig elnöke volt, valamint mintegy 10 éven át volt szellemi vezetője, elnöke a Budapest-környéki Népfőiskolai Szövetségnek is. E sorok írója abban a szerencsében részesült, hogy hosszabb ideig közvetlen, (önkéntes) munkatársa lehetett a hazai és határokon túli falufejlesztési és népfőiskolai folyamatokban, a közös programokban.

A Budapest-környéki Népfőiskolai Szövetség régi törekvése, hogy pótolja azt a hiányosságot, amellyel a népfőiskolai mozgalom tartozik a falu, a közösség megújulását segítő népfőiskola, és a szelíd vidékfejlesztés jeles képviselőjének, és e szellemiség megismerésével, megértésével erősítse a hazai és határokon túli népfőiskolai, szabadoktatási mozgalmat.

5. A képzési központ további, lehetséges funkciói

- *Felnőttképzési tevékenységek, szolgáltatások a KMO Régióban* – a BKNSZ regisztrációja alapján: mint pl. aktív állampolgár felkészítő képzés, faluszemi-

„hagyó módon itt a lapunkban szeretné elmondani a „nem búcsú” szavait, mel teszek eleget, hiszen ezek a szavak is azokról az emberi érzelmekről, unkáját mindig is áthatotta és remélem ezután is áthatja.

ívánhatom a legjobbakat Zsófinak és azt, hogy nagyon várjuk hazát!

Mihályfi Márta

azonban olyan erős, hogy muszáj helyet engedni nekik.

Az első nemzetközi partnerség. Maastrichtba kellett utaznom, talán csak annyit beszéltem angolul, amennyit dalszövegekből tanul az ember. A projekt végére a magyar javaslatok a program zárókötetének minden fejezetében szerepeltek. János és Márta tudta (vagy remélte ezt) már mielőtt elindultam, én sosem hittem volna...

Hatalmas, eufórikus öröm volt, amikor János bejelentette, hogy a Művelődés Hetéről írt munkám megjelenik egy kötet formájában.

Balatonszepezd és a HÁZ, így csupa nagy betűvel. Már akkor megszerettem, amikor még csak az építész látta benne, hogy sok tudás és sok élmény otthona lesz. Soha annyi szeretetet nem kaptam családon kívül, mint amit az ott megismert sok-sok embertől. Számptalan megtartott műhelymunka és előadás és mindig

odaérkezőknek, hogy figyeljenek: a háznak lelke van, sugároz, üzen, választ ad. Ebben most is biztos vagyok.

A félelemmel vegyes várakozás, amikor először egy börtön falain belül tarthattam tréninget. Azóta tudom csak igazán, hogy mennyire de mennyire kell mindenkinek még egy esély.

A rengeteg ország és város, a sok külföldi barát és belém vetett bizalom, a mai napig elképeszt. Mivel érdemelhettem ezt ki? Aztán igyekeztem megfelelni neki!

És a legutóbbi emlék, idén kora nyárról. Közel 80 ember részvételével vezethettem nemzetközi műhelymunkát. Jutalomjáték, ajándék, adrenalinbomba, a pont az i betűn.

Köszönöm, hogy elfogadtatok és nem számított, hogy számotokra fiatal és naív voltam, hogy úgy bíztatok bennem, mint ha már azt is tudtátok volna, amit én még mindig nem.

Köszönöm, hogy megosztottátok a ta-

Köszönöm, hogy a kezemre nyomtatok egy pohár Balaton-felvidéki bort, amikor már nagyon-nagyon nem bírtam tovább a hosszú napokat.

Köszönöm a barátságot és a figyelmet, azt hogy volt mit tennem, hogy fontosnak érezhettem köztetek magam, hogy hihetek

pezdre egy portugál fiút, hogy tanuljon tőlünk, velünk. Feleségül vett és most vele kell a céljaink után mennem. Egy időre csak, így ez nem végleges búcsú. Talán csak egy évre szól, talán kicsit többre, de szeretnék veletek még együtt dolgozni!

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Vitéz János Főiskolai Kara
Művelődés- és Társadalomtudományi Tanszék

Az én jövő népfőiskola tervem: A Nemzeti Összetartozás Népfőiskolája

Előszó

„Jaj annak a népnek, aki elfeledi őseit, rabigára váltja szabadságát.”¹ Az elgondolkodtató idézet Gárdonyiban, az 1956-os emlékmű: Hőseink kopjafa, rovásírásos párján látható. Bár az idézet szövege, konkrétan az egyik szabadságharcunkkal kapcsolatban lett rovással létrehozva, de mint minden ilyen, egyben általános igazságot is megfogalmaz. Nagy hatással volt rám ez a felirat: számomra a nemzeti múltunk megőrzésére, ápolására való felhívást jelenti, mert e nélkül torzó a jelenünk, jövőnk pedig nincs. A múltunk ismerete nélkül a népek süllyesztőjébe kerülhetünk, vagyis elveszítjük az egyik legfontosabb kincsünket: a szabadságunkat, azt hogy a magyar nép/nemzet továbbra is létezzen és legyen egyáltalán hazája.

Bevezetés

Nagy érdeklődéssel kezdtem neki Népfőiskolai alapismeretek tantárgy írásbeli feladatának, ugyanis a tanulmányaim során és révén kapcsolatba kerültem a „balassady” Monori Népfőiskola Ökumenikus – Magyar Kulturális Tanintézet (a továbbiakban röviden: „balassady” Monori Népfőiskola vagy Tanintézet) nem jogi személyként működő intézmény/szervezettel. A Tanintézet – az általam a Magyar Népfőiskolai Társaság honlapján, a Magunkról részben olvasottakat értelmezve – „népfőiskolai szellemű művelődési közösségként”² folytat kulturális értékmentő és értékteremtő tevékenységet. Elhatároztam, hogy én ezt a Tanintézetet veszem alapul, ill. ez lesz, az én népfőiskolám: a *Nemzeti Összetartozás*

¹ Rovásírásos kopjafa szövege, Gárdonyi, Hősök tere;
URL: http://www.rovasirasforrai.hu/Fenykeptar/11_Keptar_091-100.htm [2011.04.05.]

Vásárhelyi Géza tanár úr „mozgalmába”, aki jelenkorunk népművelőjeként végzi társadalmi munkáját. A Tanintézet népfőiskola jellegét tovább erősíti, hogy forrásként tekinti (többek közt) Oláh István pedagógus, Monorierdőn működtetett népfőiskoláját is.

A „balassady” Monori Népfőiskola Ökumenikus – Magyar Kulturális Tanintézet mottóját már megismertük: a „Magyarság Elmélyítése”, de a vélemé-

nyem szerint a Magyar Népfőiskolai Társaság mottója is lehetne akár a „balassady” Monori Népfőiskoláé: „*Jobb polgárt, jobb hazafit, s jobb embert nevelni, ez a népfőiskola célja*” (Móricz Zsigmond).⁵

Változtatások a Nemzeti Összetartozás Népfőiskolája létrehozásának alapjához, a „balassady” Monori Népfőiskolát illetően

Ahogy a fentiekben már említettem, nagy lehetőséget látok ebben a már működő társadalmi kezdeményezésben és, mint megtapasztalhattam: társadalmi igényből táplálkozó szerveződésben. Igen fontosnak tartom, hogy a városban már jól ismerik a „balassady” Monori Népfőiskolát, a társadalmi igény következtében pedig már kialakult bázissal rendelkeznek. Ezek értéket jelentenek számomra és a „balassady” Monori Népfőiskola továbbgondolására sarkallt, a saját népfőiskolám tervezésének elindításakor.

Amit továbbfejlesztenék: hogy pl. jogi személyként működjön az én népfőiskolám, ennek következtében a lehetőségei expandálódjanak (további

nek az én népfőiskolámból (pl. a merőben idealisztikus működtetés, a nem jogi személy mivoltából fakadó szinte teljes függetlenség), de a változtatás ára, és az ez által feltételezeten nyert érték aránya, megítélésem szerint kifizetődő lenne. Mindezt úgy, hogy a Tanintézet alapvető értékeit meg kellene tartani, és bele kell investálni, mintegy jó tapasztalatként, a *Nemzeti Összetartozás Népfőiskolájába*. Ilyen értéknek tekintem a „balassady” Monori Népfőiskola gyakorlatban is működő mottóját: a „Magyarság Elmélyítése” küldetést, illetve a családias hangulatot. Az előző értéket az én jövő népfőiskolám célja miatt, az utóbbit a klasszikus bentlakásos népfőiskolai típus, hasonló érzés keltő helyettesítése okán tartanám meg.

Nagyszerű lehetett hajdanán több hónapot együtt tölteni, s szó szerint családias környezetben – amit népfőiskola résztvevői tettek azzá – tanulni, de a véleményem szerint ezt a mai világban már nagyon nehéz kivitelezni (maximum egy, egy hetes intervallumot látok megvalósíthatónak). Mindettől függetlenül a családias érzésre a mában ugyanúgy megvan az embereknek az igénye (lehet sokakat, többek közt ez is motivál, amikor eljár népfőiskolai előadásokra), s ha már bentlakás által nem is, de a népfőiskola légköre által igenis éljük át a családias hangulatot.

A népfőiskolám célja

A *Nemzeti Összetartozás Népfőiskolájára* nemzeti intézményként tekintve: a cél alapvetően a politikai határoktól független, egy nemzetben való gondolkodás újbóli, minél szélesebb és mélyebb társadalmi részvételű kialakítása; a magyar szellemiség megőrzése, ezzel fenntartva a lehetőséget annak a továbbadásához; a magyarság hagyományainak az ápolása; a nemzeti műveltség és öntudat által a magyarnak lenni büszke érzés megfelelő súllyal visszaemlése a köztudatba.

A népfőiskolámat, mint egy európai

lenne képes segítséget nyújtani, azon belül is a személyiség fejlesztése útján.

Összefoglalva a célokat: a hazafi érzés megerősítése/felélesztése, amivel az eredeti népfőiskolai hagyományokkal is azonosságot vállalna a népfőiskolám; illetve az Európai Unió és a tagállama: Magyarország által is kitűzött, a felnőttképzéssel kapcsolatos társadalmi integrációra való törekvés, ez utóbbit a nem formális és informális tanulás révén.

A népfőiskolám célcsoportja és működésének indokai

A Nemzeti Összetartozás Népfőiskolájára elsősorban a működésének földrajzi helye (települése) és környékének (állam)polgáraihoz⁶ szólna, másodsorban viszont természetesen kiszélesíteném a működésnek a határait, amennyire csak lehet. Magamban szilárd elképzeléssel tenném ezt, ugyanis azon a határozott véleményen vagyok, hogy nem szabad (nem kell) egyszerre „nagyot markolni”; az ember először a saját környezetében (a népfőiskola földrajzi/közigazgatási térségében/egységében) tegyen csodát és váltsa meg a világot, de azt viszont tegye meg! Nyilvánvaló, hogy közben persze a távolabbi horizontok felfedezését is szem előtt kell tartani. Ha mindenki tesz valami pozitívumot a közvetlen környezetében (már akár csak egy kicsit önmagában is), s mindenki így tesz (tenne), akkor a szélesebb közösség is nagyot változna. Én így képzelem el a „Magyarság Elmélyítését”: önmagunkból kifelé áradó módon és ez áradna az én népfőiskolámból is. Ilyen, „*Büszke vagyok, hogy magyar lehetek!*” érzést megalapozó ismereteket szívhatnának magukba a népfőiskolám célcsoportjai a kurzusokon.

A célcsoportot tekintve ideális esetben minden (állam) polgár a megszólítottakhoz tartozik, de mégis, elsősorban a családokat céloznám meg. A népfőiskolára járás kiváló, hasznos és már rövidtávon is megtérülő családi program lehetne, a

még hosszasan a családokat veszélyeztetett problémákat; emiatt is lényegesnek tartom a családok bevonását az értékteremtő programokba, ilyen lehetne az én népfőiskolám is. A keresztény – nemzeti gondolkodás középpontjában egyébként is a család áll, ugyancsak többek közt ez az eszmei kör jellemezte a kialakuláskor (de később is) a skandináv, illetve a két világháború közt fénykorát élő magyar népfőiskolákat. A családok, mint a fő célcsoportom, szellemiségében a klasszikus népfőiskolai hagyományokra alapozna.

További célcsoportként tekintenek a fiatal felnőttekre (de mivel a családokat preferálom elsődlegesen, mint célcsoport, ezért írhattam volna az ifjúságot/italaságot is). Az érthető ok mellett (a fiatal-ság jelenti a jövőt), közismert Európa és egyben hazánk egyik ketyegő demográfiai időzített bombája, a társadalom rohamos elöregedése. Egyre kevesebb a fiatal, ezért kiemelten fontos, hogy a társadalom össznépszerűségéhez képest kevesebb számú ifjú a társadalmi integrációt (a népfőiskola ebben tud segíteni) minél sikeresebben tudja megvalósítani, ezáltal pedig pl. a munkaerőpiacon is (még) jobban tudjon érvényesülni. Ez utóbbit tekinthetjük egyfajta gazdasági célnak is, hiszen pl. a már nem is olyan távoli jövőben, hazánk gazdasága (életképessége) függhet ettől.

Egy másik óriási demográfiai probléma, amely már a jelenben is ijesztő mértéket öltött és hazánkat érinti: a népességfogyás. A napokban halhattuk a hírt, hogy már 10 millió fő alá csökkent a népesség száma. Lényegbevágónak tartom, hogy a jövőnket jelentő egyre kevesebb fiatal továbbvigye a magyar nemzet évezre-des értékeit. Egyben nélkülözhetetlennek gondolom pl. a történelmünk dicső, avagy tragikus eseményeinek az ismeretét.

A *Nemzeti Összetartozás Népfőiskolájára* küldetéséhez kapcsolódóan érdemes tudni, hogy a magyar lakosságnak – és azon

⁶ Lehet, most még kissé idealisztikusan és utópisztikusan (állam)polgárokat írtam, de a véleményem szerint (hon- és európai uniós polgár) irányába tartunk, haladunk.

A népfőiskolám kurzusát (kurzusait) szeptember elejétől, május végéig képzelem el, heti egyszeri részvétellel, találkozásonként két óra tanfolyami órával és utána egy óra közös beszélgetéssel. A találkozások, vagy hét közben délután 17 órától, vagy hétvégén lennének, a résztvevők igényeinek felmérését követően kialakítva. Így egy tanfolyam-sorozat nálam, egy „kurzusévet” fedne le, ami ténylegesen 9 hónapot ölelne fel. Ez alatt 15-30 fő, 36 alkalommal, 108 órát töltene együtt, amiből 72 tanfolyami óra lenne, 36 óra pedig közös beszélgetés. Mint már említettem, a hallgatói oldalról a bentlakásos működtetés kivitelezését, a mai felgyorsult és átalakult világunkban, én nagyon nehéznek tartanám, de további probléma, hogy pl. ehhez a bentlakás feltételeit is biztosítani kellene (szálláslehetőség). Mindenesetre, ha egy munkanélküli csoportot veszünk alapul a bentlakáshoz való „szabadidő tekintetében”, az végül is biztosított lenne, igaz csak elméletben, ugyanis pl. a családi és egyéb elfoglaltságok/kötelezettségek még így is fent állnak, hiszen egy bentlakásos népfőiskolai hallgató élete sem áll le a kurzus alatt. A bentlakásos működtetés viszont a népfőiskola kapcsolatrendszerének kiterjesztését követően, a határon túlról érkezők esetében lenne indokolt. Ez esetben egy-egy hetes intenzív tanfolyamot látnék megoldhatónak, 40 óra terjedelemben (megoldott szálláslehetőség mellett). Visszatérve a fő tanfolyami elképzeléshez, a fent már vázolt ritmusú kurzust látom működőképesnek.

A népfőiskolám tevékenysége

A potenciális résztvevők csoportjait a megítélésem szerint a „maguk nyelvén” kell megszólítani, olyam témával, amire érzékenyek, ami felkelti a figyelmüket. Ilyen lehet általános témát illetően, a jelenkorunk világában már általános kompetenciaként értékelhető informa-

gyar népi gyógyászat stb. lehetne a vonzó téma. A fiatalokat a már említett internet használati ismeretekkel, de akár a manapság öröndetesen reneszánszát élő (s pl. a ruhaneműk díszítését tekintve, majdhogynem már divatosává váló) rovásírás alapismeretekkel csábítanám a népfőiskolámra.

Az előadások témáját tervezve, két fő részre osztanám a tanfolyami alapegységeket:

- a magyarsággal kapcsolatos témák, a nemzettudat mélyítése céljából;
- személyiség fejlesztés a társadalmi integráció érdekében (hasznos /gyakorlati/ ismeretek, aktív állampolgárságra nevelés stb.).

A két tervezett fő rész természetesen összefügg egymással, de az előadások témájában már különböz(het)nek. Mivel az átadható minőségi ismeretek mennyisége hatalmas, ezért csak felvillantok néhány lehetséges témát, melyek közül a nemzettudat mélyítésével kapcsolatosakat – a saját kútfő mellett – a Kőrösi Csoma Sándor Magyar Egyetem⁹ által indított különféle szakok tantárgyi kínálatából vettem példát.

A magyarsággal kapcsolatos témák

- Magyar őstörténet és őshagyomány;
- magyar írás- és nyelvtörténet
- magyar népművészet és néprajz;
- rovásírás és írástörténet
- magyar egyháztörténet;
- magyar művelődéstörténet;
- magyar művészettörténet;
- nemzet és nemzettudat.

A társadalmi integrációt célzó témák

- Szükség esetén: alapozó képzés (írás, olvasás, számolás);¹⁰
- Praktikus ismeretek (hivatali ügyintézés, önéletrajz készítés, stressz kezelés stb.);
- Informatikai alapismeretek (számítógép kezelés, internet használat).

A témák kiválasztásának tekintetében

gébe/küldetésébe, plusz közérdeklődésre számíthatna a hallgatók igényei szerint. Mindezzel a tanfolyami előadásokon is tervezett interaktivitást erősíteném, hiszen a párbeszédés közös tanulás mindig eredményesebb. Az interaktivitás többek közt kiválóan alkalmazható lehetne a felnőttek előzetes tudásának figyelembevételére, kiaknázva az ebben rejlő lehetőségeket.

.....

A népfőiskolai program értékelése és fenntarthatósága

A megfelelő mennyiségű források biztosítása talán legfontosabb és egyben legtöbbször a legneuralgikusabb pontja egy szervezetnek, hiszen alapjaiban határozhatja meg a működőképességet. Egy olyan működési helyű népfőiskolának, mint a fent vázolt (különösen hátrányos helyzetű térség), pedig kiemelten fontos a források biztosítása. Tehát a források megléte, vagy hiánya, alapjaiban határozhatja meg a működést és fenntarthatóságot.

Érdekes kérdés a résztvevők értékelése (ahol döntő részt, azért mindenki önmagáért, a saját önmaga teljesebbé tevéséért jár a tanfolyamokra). Ezt lehet értékelni, egy a népfőiskola

szavazással lenne egy dicséretes hallgató, modulonként, vagy a tanfolyami kurzus végén). Természetesen ezek a bizonyítványok, inkább csak jelképes „papírok” lennének, de a hallgató mégis kapna valamit a kezébe, amire minden bizonnyal büszke volna. Sokféle ötletet meg lehetne még valósítani, pl.: egy mindenki által elkészítendő rövid dolgozat a legutóbbi tanfolyami óra témájáról, a hallgató személyes véleményével. Ezeket a dolgozatokat internet segítségével el lehetne küldeni egymásnak, s következő „beszélgetős” órán ezeket megvitatni.

A tevékenység fenntarthatóságát nézve nyilvánvaló, hogy ez nagyban a népfőiskola munkájától függ (pl. sikerült-e megszólítani az embereket és becsalogatni a népfőiskolára őket stb.). Nem ártana a figyelemfelhívó reklám sem, amit a helyi médiában (írott és elektronikus), a település sajtójában (önkormányzati újság és a honlap), hirdetőtáblákon stb. lehetne alkalmazni. A minőségi munkát már közvetlenül a hallgatók reakcióból látni lehetne, de kurzus közben, vagy a végén, egy elégedettségi kérdőív kitöltésével, már írásban is a kezünkben lenne a legfontosabb értékelés: a hallgatóké.

Éter Katolikus Egyetem
ia szakon 2009-ben. A
merkedtem meg. Annyira
Népfőiskolai Társaság el-
részt vettem, mint pl. az
számos konferencián is

indítottunk, mint pl.: az
az andragógus hallgatók
g megpróbálom a tanszék
községünk ifjúsági klub-
eresztül.

homály fedi – a lexiko-
annak a magyar pedagógia
hez fűződik a gyakorlati
egszervezése és az önálló
se. Egyházi személy volt,
Nyitra járásbeli Mocso-

egyházi hivatalt, s egész
get. „Úgy munkálkodott,
– írták róla. Ez a tíz év
ürti tartózkodásának ide-
it. Az irodalomnak szín-
otásai és népies iratai az
lveltebb emberévé tették.
ván bácsi köztiszteletnek

gy folyamat volt. Mindig
lami szokatlanra, ki akar-
válnak, mint a cserkész-
tem volna valami módon
a „mikéntjét”. Kezembe
című könyve, Vámbéry
mában tekert le Teherán-
s volt, de ő is bejárta fél

p.
n tett „nagy dolgokat”.
k érzem, hogy nevét újra
t volt (egy „teljes ember”
zni az útvonalal is, ugya-
egyeket, tekertem a Duna
veket. István bácsi neve
obek közt ezzel az úttal is

a. A tervezett 7 ország és

készíttem egy napi ter-
hog tudjam magam mih-
adott volt: augusztus 14,
előestéje).

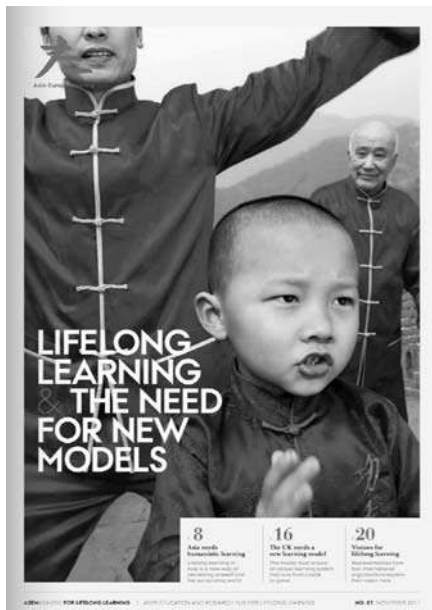
Május 14-én indultam
ván szobor elől. Eszterg
hogy megkoszorúzzuk I
partján tekertem egésze
München-be ismerőseim
hiszen ez a híres Eurove
egész Európát keresztül
egészen a Rajna folyóig
lánóba gurultam. Az o
végig, néhol betekertem
10 fantasztikus napot t
lálkozom két erdélyi fia
körbe, azonban ők télen
őket. Továbbtekertem h
Nápolyba, ahol megtört
addigi magányos farkas
beszéltek, hogy együtt f
változtattunk az útvonal
tolni keletbe.

Így utólag elmondhat
hiszen „az igazi nyugat
előtt, hogy miért nem l
beleszeretek... hát így is
vesek. Ilyen mértékű ver
taltunk. Mindenki köször
szeretett volna nekünk. I
tudnak adni. Valószínűle
ő világnézetük szerint a
dorok voltunk, hiszen rá
ilyen felmálházott gépne

Ez idő tájt azonban
hettünk annyit. Dolgozn
dott időpontra. Ez azt je
tekernünk 3 héten keres
teljesíteni tudtuk és szin
főterére a kis csapattal, és
most is élém gurultak Es
bácsi sírját.

Bevallom, fura érzés
tem volna el. Pedig negye
szülőfalumtól. Azonban
szeretettel fogadtak. Ráa

Ázsia-Európa együttműködés az élethosszig tartó tanulás terén

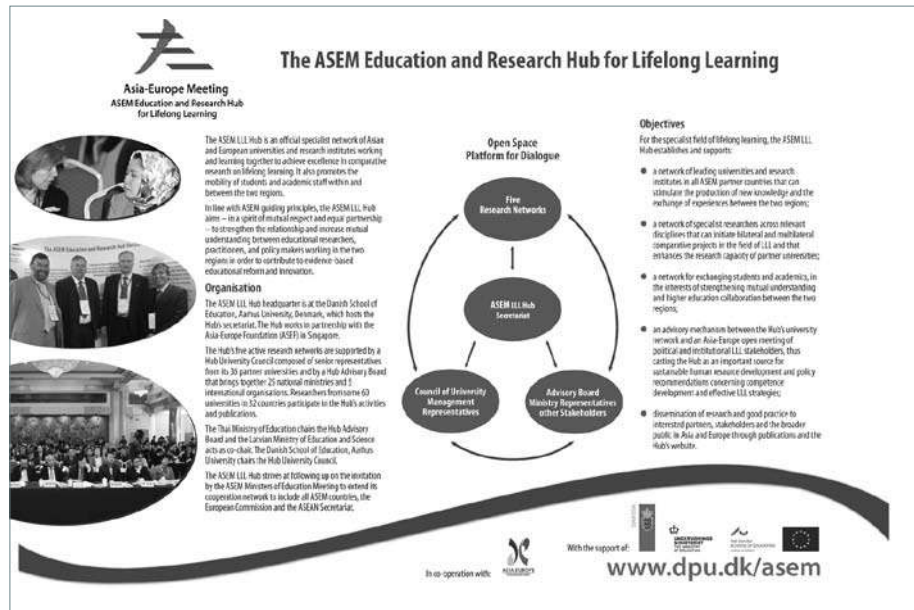

ASEM LLL HUB Magazin

Az Ázsia –Európa találkozó (ASEM) élethosszig tartó tanulás központját (ASEM LLL HUB) 2005-ben hozták létre, amely Európa és Ázsia felsőoktatási intézményeinek hivatalos hálózata, abból a célból, hogy közösen tanuljanak és folytassanak összehasonító kutatásokat az élethosszig tartó tanulás területén, hogy kutatás alapú oktatásra vonatkozó javaslatokat dolgozzanak ki és fejlesszék a kölcsönös megértést Ázsia és Európa között. Egyben elősegítik a felek között a tanári és diákcsera együttműködést. Magyarországról a Debreceni Egyetem Művelődéstudományi és Felnőttnevelési Tanszéke tagja az ASEM hálózatnak, amely ismereteink szerint meglehetősen formális.

Még az alapítás előtt, 2002-ben a Magyar Népfőiskolai Társaság elnöke, Sz. Tóth János nemzetközi megbízásból Malajziában vett részt és előadást tartott egy konferencián az EU élethosszig tartó tanulás politikájáról, amely konferencia lényegében egy kezdeti ASEM tanácskozás volt Kuala-Lumpurban. Részletesebben: <http://www.vsy.fi/eaec/news/asem.html>

Az ASEM LLL HUB egyetemi tanácsot működtet, amely 28 ASEM ország 36 egyetemének egy-egy képviselőjéből áll. A HUB tanácsadó testülete 25 ország minisz-

ASEM LLL Hub: An Overview

tériumának képviselőiből és 5 nemzetközi szervezet képviselőiből tevődik össze. Öt kutatási, hálózati terület szervez szemináriumokat, konferenciákat, kutatásokat:

1. *Az ICT-készségek fejlesztése, koordinátor: Professor Taerim Lee, Koreai Nemzeti Egyetem Korea*
2. *Munkahelyi tanulás. Koordinátor: Professor Lynne Chisholm, Innsbrucki Egyetem, Ausztria*
3. *A tanárok és oktatók szakmaiságának fejlesztése. Koordinátor: Professor Ekehard Nuissl, Duisburg/Essen Egyetem, Németország*
4. *A nemzeti élethosszig tartó tanulási stratégiák fejlesztése. Koordinátor: Dr. Han Min, igazgatóhelyettes Oktatáskutató és Fejlesztő Nemzeti Intézet, Kína*
5. *Alapvető kompetenciák. Koordinátor: Professor Lena Lindenskov, az Aarhusi Egyetem Oktatási Intézet, Dánia*

Az ASEM LLL HUB titkársága Dániában működik, az Aarhusi Egyetem Oktatási Intézetében www.dpu.dk/asem/

Az ASEM LLL HUB kezdeti kulcs szakembere Arne Carlsen professzor volt (Dánia), aki 2011-ben az UNESCO hamburgi Élethosszig tartó tanulás intézetének igazgatója lett, s erről a funkciójáról le kellett mondjon. Az UNESCO-ban az igazgatói posztért folyó versenyben az ázsiai országok komoly befolyást gyakoroltak, amely részben Carlsen úr sikeres megválasztásához is vezetett. A hamburgi intézetet a város és a német kormány régóta jelentősen támogatja.

Az együttműködés előnyei:

A világ legdinamikusabban fejlődő régiójának egyetemei hálózatával kerülünk kapcsolatba, amelyben jelenleg még jórészt az ázsiai országok az európai eredményekből akarnak tanulni. Ez azonban kétséges meddig lesz így.

Pusztán az interneten és a hálózat által kibocsátott információk birtokában részesei lehetünk a legfontosabb nemzetközi oktatási és kutatási fejleményekről szóló adatoknak, tényeknek, amit az oktatási és kutatási munkában hasznosítani lehet.

(Szerk.)